

Մոնթրեալի մեջ տեղի ունեցաւ Ս. Յակոբ Ազգ. վարժարանի շրջափակի վերանորոգման մեկնարկի Հողօրհնէքը

Կարդալ էջ 3

Ճուլի Քրաուլի նշանակուեցաւ Հայաստանի մէջ Գանատայի նոր դեսպան

ՕԹԹԱՈՒԱ.– Գանատայի արտաքին գործոց նախարարութիւնը հինգշաբթի յայտարարեց, որ Ճուլի Քրաուլի նշանակուած է Հայաստանի Հանրապետութեան մէջ Գանատայի յաջորդ արտակարգ եւ լիազօր դեսպան՝ փոխարինելով Էնտրու Թըրնըրը: Յայտարարութեան մէջ չէ նշուած, թէ ան ե՛րբ պաշտօնապէս պիտի ստանձնէ իր պարտականութիւնները Երեւանի մէջ:

Քրաուլի 2003–ին միացած է Գանատայի արտաքին ծառայութեան: Ան Լաւալի համալսարանէն ունի իրաւագիտութեան վկայական եւ լրագրութեան վկայագիր, ինչպէս նաեւ քաղաքական գիտութիւններու մագիստրոսի աստիճան՝ Քեպէքի համալսարանի Մոնթրէալի մասնաճիւղէն:

Անոր դիւանագիտական եւ զարգացման գործունէութեան մեծ մասը կեդրոնացած է Ափրիկէի վրայ: Քրաուլի պաշտօնավարած է Ջամայկայի, Զիմպապուէի, Քոնկոյի ժողովրդավարական Հանրապետութեան, Ռուանտայի եւ Եթովպիոյ մէջ՝ զբաղեցնելով նաեւ Ափրիկեան Միութեան հետ Գանատայի յարաբերութիւններով: Վերջին շրջանին ան Գանատայի բարձրագոյն յանձնակատարն էր Ռուանտայի մէջ եւ դեսպանը՝ Պուրուենտիի մէջ:

Քրաուլի պիտի փոխարինէ Էնտրու Թըրնըրը, որ 2023–ի Սեպտեմբերին նշանակուած էր Հայաստանի մէջ Գանատայի առաջին մշտաբնակ դեսպանը: Անոր պաշտօնավարութեան ընթացքին՝ 25 Հոկտեմբեր 2023–ին, պաշտօնապէս բացուեցաւ Երեւանի մէջ Գանատայի դեսպանատունը՝ նոր հանգրուան մը բանալով երկու երկիրներու յարաբերութիւններուն մէջ:

Գանատահայ համայնքը տասնամեակներ շարունակ առանցքային դեր ունեցած է Հայաստան–Գանատա յարաբերութիւններու զարգացման մէջ՝ խորհրդարանական, հասարակական եւ քաղաքական հետեւողական աշխատանքով Հայաստանի, Հայոց Յեղասպանութեան եւ Արցախի հարցերը պահելով Գանատայի օրակարգին վրայ:

Քրաուլի պաշտօնը պիտի ստանձնէ այնպիսի ժամանակաշրջանի մը, երբ Գանատա կը շարունակէ ընդլայնել Հայաստանի հետ քաղաքական երկխօսութիւնը, զարգացման աջակցութիւնը, մարդասիրական համագործակցութիւնը եւ շրջանային ապահովութեան ոլորտի ներգրաւուածութիւնը:

ՀՅԴ Բիւրոյի յայտարարութիւնը՝ Գարեգին Բ. Կաթողիկոսին դէմ յարուցուած գործին առիթով

Սիրելի՛ հայրենակիցներ,

Առեւտուած ենք հայ ժողովրդի պատմութեան ամենանպատուաբեր, պատմական նախագէպը հունեցող փաստին: Վարչախմբի կողմից Հայ առաքելական Սուրբ եկեղեցու ծրագրաւորուած թիրախաւորումն ու հալածանքները հատել են բոլոր կարմիր գծերը: Ապօրինաբար յարուցուած քրէական վարոյթի շրջանակներում դատական գործընթաց է յարուցուել Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետ ՆՍՕՏՏ Գարեգին Բ.–ի եւ մի շարք բարձրաստիճան հոգեւորականների դէմ:

Հայ առաքելական Սուրբ եկեղեցին դարեր շարունակ եղել եւ մնում է հայ ժողովրդի հոգեւոր, ազգային եւ մշակութային ինքնութեան անսասան յենասիւնը, որն առաջնորդել է մեր ժողովրդին ամենածանր փորձութիւնների միջով, պահպանել է մեր Սուրբ հաւատքը, ազգային ինքնութիւնը, լեզուն եւ դարաւոր արժէքները:

Եկեղեցու հեղինակութեան եւ նրա հոգեւոր առաքելութեան դէմ ուղղուած ՀՀ իշխանութիւնների գործողութիւնները հակասահմանադրական են եւ հակազգային: Այսպիսով հիմնովին խարխուլում է պետութիւն–եկեղեցի յարաբերութիւնների տարանջատման սահմանադրական սկզբունքը, ոտնահարում հազարաւոր հաւատացեալների խղճի ազատութեան իրաւունքն ու հոգեւոր արժանապատուութիւնը, խորանում հանրային պառակտուածութիւնը, թուլանում մեր ինքնութեան հիմքերն ու նոր ցնցումների ենթարկում պետական ու հասարակական կեանքը:

Որպէս Հայ առաքելական Սուրբ եկեղեցու հաւատաւոր զաւակներ՝ դատապարտում ենք իշխանութիւնների որդեգրած հակօրինական գործողութիւնները, անսակարկ վստահութեամբ վերահաստատում ենք մեր լիակատար աջակցութիւնը Հայ առաքելական Սուրբ եկեղեցուն եւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին:

Կոչ ենք անում դատաւրաւապահ համակարգին՝ մնալ սահմանադրականութեան եւ ՀՀ օրէնքների շրջանակներում եւ չտուել քաղաքական խարդաւանքների պարտադրանքին: Թեմերի կառավարման եւ առհասարակ կանոնական իրաւունքի ու ներքին ընթացակարգերի հետ կապուած հարցերը դտնում են բացառապէս եկեղեցու իրաւասութեան տիրոյթում, եւ ցանկացած միջամտութիւն անթոյլատրելի է:

Կոչ ենք ուղղում մեր հայրենակիցներին՝ ազգային գիտակցութեամբ ու համերաշխութեան սկզբունքներով առաջնորդուելով, պահպանել ազգային միասնութիւնը, համախմբուել Հայ առաքելական Սուրբ եկեղեցու, նրա հոգեւոր առաքելութեան եւ Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետի շուրջ:

ՀՅԴ ԲԻՒՐՕ

BEFORE YOU REPLACE THEM REJUVENATE THEM.

Don't buy new when
your hearing aids can
sound new again.

- **REVIVE**
Deep Clean & Restore
- **RENEW**
Calibrate & Optimize
- **REJUVENATE**
Hear Like New

hearing aid source
hearing instrument specialists

hearingaidsource.ca

 hello@hearingaidsource.ca

NEVER WORN HEARING AIDS BEFORE? NOT SURE WHERE TO START?

If your hearing isn't as clear as it used to be, or you're exploring hearing aids for the first time, we offer free hearing tests to assess your hearing. Our team provides clear, professional guidance so you feel confident and supported from your first appointment.

Al-Nejmah

MIDDLE EASTERN SUPERMARKET

NOW OPEN

Սեփականատեր
Յարութ Միփան

Ընտանեկան բացառիկ գործառնություն
ուր կը գտնեք ձեր բոլոր կարիքները
ուտելիքներու վերաբերեալ

 IN HOUSE

COFFEE ROASTING & GRINDING
ROASTING FRESH NUTS
SESAME GRINDING TO MAKE FRESH TAHINA
TANOOR BREAD & IRAQI SAMOON

Մուրճ աղալ եւ խարկել
Հնտեղէն աղալ օրական դրութեամբ
Շուշմայ աղալ եւ թահինի պատրաստել
Թոնիրի հաց եւ իրաքեան սոմուն

Supermarket | Restaurant | Bakery | Halal Butcher
Վաճառատուն, ճաշարան, փուռ, մսավաճառ

PHONE: 289.232.1200
3085 Hurontario St, Unit 1-6, Mississauga

Շաւարշ Քրիսեանի ծնունդը անմահացաւ Հայ Մարզիկի օրուան յիշատակումով

«Ազգ մը առողջ եւ հզօր կ’ըլլայ, երբ իր երիտասարդութիւնը առողջ, կարգապահ եւ հայրենասէր ըլլայ».
Շաւարշ Քրիսեան

ՀՄԸՄ–ի մարզական Ա. համագումարին առաջարկով եւ Կեդրոնական վարչութեան որոշումով, 22 յուլիսը՝ Շաւարշ Քրիսեանի ծննդեան օրը, հռչակուած է Հայ Մարզիկի օր:

Շաւարշ Քրիսեան (1886–1915) հայ մանկավարժ, լրագրող, մարզական գործիչ եւ «Մարմնամարզ» պարբերականի հիմնադիր–խմբագիրն էր: Ան կը նկատուի մարզական կազմակերպուած հայկական շարժման հիմնադիրներէն մէկը, որ զոհուած է Հայոց ցեղասպանութեան ընթացքին:

Տարուէ տարի գեղեցիկ սովորութեան վերածուած Հայ Մարզիկի օրը, այս տարի աւելի լայնածաւալ կերպով յիշատակուեցաւ Գանատայի Օնթարիո եւ Քեպէգ նահանգներուն մէջ, անմահացնելու համար Շաւարշ Քրիսեանի ծննդեան օրը, մնայուն ներկայութիւն դարձնելով իւրաքանչիւր ՀՄԸՄ–ական մարզիկի մտքին եւ սրտին մէջ:

Հոփանաւորութեամբ Գանատայի Շրջ. վարչութեան եւ կազմակերպութեամբ Շրջանային Մարզական յանձնախումբին, չորեքշաբթի, 22 յուլիս 2026–ին, Թորոնթոյի, իսկ ուրբաթ եւ շաբաթ, 24 եւ 25 յուլիս 2026–ին, Մոնթրէալ–Լաւալի մէջ տեղի ունեցան նահանգային բարեկամական մրցաշարքեր, Գանատայի զոյգ նահանգներու մասնաճիւղերուն միջեւ:

Թորոնթոյի մասնաճիւղի մրցաշարքերը տեղի ունեցան Թորոնթոյի Հայ Երիտասարդական կեդրոնի ՀՄԸՄ–ի մարզադաշտէն ներս: Սոյն օրուան իրենց մասնակցութիւնը բերին Թորոնթոյի մասնաճիւղի ցանցագնդակի (volleyball) Ա. եւ Բ. խումբերը եւ կողովագնդակի Գեմպրիճի եւ Թորոնթոյի մասնաճիւղերուն աւագ (senior) մարզիկները:

Քեպէգ նահանգին մէջ տեղի ունեցան ՀՄԸՄ Կամք–Մոնթրէալի, Լաւալի եւ Օթթաւայի մասնաճիւղերուն նահանգային խաղերը, մասնակցութեամբ աւելի քան 250 մարզիկներու:

Սոյն մրցաշարքին մաս կազմեցին ոտնագնդակի, կողովագնդակի եւ ցան–

ցագնդակի խումբերը, ինչպէս նաեւ վեթերաններու ոտնագնդակի խումբը: Տեղին է յիշել, թէ նահանգային այս խաղերուն առաջին անգամ ըլլալով Օթթաւայի միաւորը իր մասնակցութիւնը բերաւ, ցուցաբերելով հաճելի խաղարկութիւն:

Երկու օրերու վրայ երկարող մրցաշարքերը, եղբայրական մրցակցութիւն եւ գնահատելի խաղարկութիւն ցուցաբերեցին, քաջալերողներուն պարգեւելով բերկրալի պահեր:

Մրցաշարքերուն աւարտին, ներկայութեամբ Գանատայի Շրջանային վարչութեան ներկայացուցիչներուն, ինչպէս նաեւ Շրջանայինի մարզական յանձնախումբին, մասնակից քոյրերուն եւ եղբայրներուն բաշխուեցան օրուան խորհուրդը յատկանշող խորհրդանշական մետալներ:

Սոյն մրցաշարքը եզակի էր այն իմաստով, թէ Շրջանային վարչութիւնը յատուկ գնահատագրերով վարձատրեց Գանատայի տարածքին գործող բոլոր մասնաճիւղերու անձնուէր, ծառայող եւ կամաւոր աշխատանք իրագործող մարզիչները եւ մարզիչներու օգնականները, որոնք անվերապահօրէն եւ անխափան կերպով կը ծառայեն եւ կ’իրագործեն ՀՄԸՄ–ի մարզախաղերը:

Այսօր ՀՄԸՄ–ը մեծ ռահվիրայ Շաւարշ Քրիսեանի շունչով կը շարունակէ իր երթը, պատրաստելով առողջ մարմնով, լուսաւոր մտքով եւ ազնիւ հոգիով սկառտներ եւ մարզիկներ:

ՀՈՒՐԻՆԱ

Մոնթրէալի մէջ տեղի ունեցաւ Սուրբ Յակոբ Ազգային վարժարանի շրջափակի վերանորոգման մեկնարկի Հողօրհնէքը

ՄՈՆԹՐԷԱԼ.– Կազմակերպութեամբ Սուրբ Յակոբ Ազգային վարժարանի Հիմնադրամին, 12 օգոստոս 2026–ին, յետմիջօրէի ժամը 5:00–ին, տեղի ունեցաւ Սուրբ Յակոբ Ազգային վարժարանի չրջափակի վերանորոգման ծրագրի մեկնարկը խորհրդանշող Հողօրհնէքը, ձեռամբ Գանատայի Հայոց Թեմի բարեջան առաջնորդ Գերշ. Տէր Բաբգէն Արք. Չարեանի, ներկայութեամբ վարժարանի տնօրէնութեան, Մոնթրէալի Ahuntsic–Cartierville չրջանի քաղաքապետ Մօտ Թերու Սեկէնի, Մոնթրէալի քաղաքապետական խորհուրդի անդամներ Էֆֆի Ճիւաննուի եւ Վանա Նազարեանի, Լաւալի Քաղաքապետական խորհուրդի անդամ Սեդա Թօփուգեանի, Հիմնադրամի նուիրատուներուն եւ բարերարներուն, հոգեւոր հայրերու, հայ համայնքի պատկան մարմիններու եւ ուղեկից միութիւններու ներկայացուցիչներու, ինչպէս նաեւ ծրագրի ճարտարապետական Les Ateliers Ublo եւ ծրագիրը իրագործող JCB Construction Canada ընկերութեանց ներկայացուցիչներու:

Սուրբ Յակոբ Ազգային վարժարանի հիմնադրամին անունով բարի գալուստի խօսք արտասանեց Հիմնադրամի անդամ Նուշիկ Էլոյեան, որ ըսաւ. «Այսօր հաւաքուած ենք տօնելու նոր հանգրուանի մը սկիզբը այն վարժարանին, որուն հիմքը դրաւ քանի մը տասնամեակ առաջ երազատես սերունդ մը եւ հաւատացան անոր առաքելութեան, որպէս գործօն՝ հայապահպանման եւ համերաշխութեան»:

Անկէ ետք խօսք առաւ քաղաքապետ Մօտ Թերու Սեկէն, որ յայտնեց իր հիացումն ու գնահատանքը բարենորոգման այս ծրագրին առթիւ, եւ վստահութիւնը՝ անոր արհեստավարժօրէն իրագործման, որ պիտի ծառայէ վարժարանին առաւել բարգաւաճման ու զարգացման:

Սուրբ Յակոբ Ազգային վարժարանի Հոգաբարձութեան ատենապետ Սարօ Տէր Պետրոսեան Հոգաբարձութեան անունով ողջունեց ներկաները եւ ըսաւ. «Սուրբ Յակոբ վարժարանի առաքելութիւնը չի սահմանափակուիր դասարանի չորս պա–

տերուն մէջ: Մեր զաւակներուն ամբողջական նկարագիրը կը ձեւաւորուի գիտութեան, մարզանքի, մրցակցութեան, խմբային աշխատանքի, երաժշտութեան, արուեստի եւ համայնքային ծառայութեան միջոցով: Մարզադաշտին վրայ անոնք կը սորվին համագործակցութիւն, կարգապահութիւն, դիմադրողականութիւն, յաղթահարում, պատուով պարտուելի եւ երբեք չյուսահատիլ: Հետեւաբար, Սուրբ Յակոբի շինարարական ծրագրին մէջ ներգրոււմ կատարելը համազօր է իսկական մարդու եւ ապագայ առաջնորդի կերտման ներգրոււմ կատարելուն»:

Տնօրէնութեան խօսքը փոխանցեց վարժարանի տնօրէնուհի Լորի Ապրաքեան, որ ըսաւ. «Ահա թէ ինչո՞ւ այս նոր բակը պիտի ըլլայ մեր աշակերտներուն առօրեայ ուրախութեան, առողջութեան եւ ընկերային կեանքի կեդրոնը: Այստեղ, մեր մանուկները պիտի խաղան, պիտի մարզուին, պիտի սորվին բնութեան հետ ապրիլ, եւ միեւնոյն ժամանակ պիտի շագկապուին մեր պատմութեան եւ արմատներուն: Մեր նպատակն է Սուրբ Յակոբի աշակերտներուն ապահովել լաւագոյն պայմաններ՝ ոչ միայն մտաւոր, այլեւ ֆիզիքական եւ ընկերային ոլորտներէն ներս»:

Les Ateliers Ublo ճարտարապետական ընկերութեան տնօրէն Փասքալ Ռուիէ իր կարգին խօսք առնելով ըսաւ. «Այս ծրագիրը, որուն շինարարական աշխատանքներուն սկիզբը կը մեկնարկենք այս իրիկուն, ձերն է. դուք զայն յղացաք ձեր զաւակներուն համար: Եւ մենք չափազանց հպարտ եւ ուրախ ենք, որ ստեղծագործական այս աշխատանքը մեզի վստահեցաք: Ասիկա ապագայի դպրոցն է, որ իր արդիականութիւնը պիտի պահէ գալիք տասնամեակներուն ընթացքին: Կասկած չկայ, որ ապագայ սերունդները պիտի գնահատեն ձեր տեսլականը»:

Սուրբ Յակոբ Ազգային վարժարանի հիմնադրամին անունով հանդէս եկաւ հիմնադրամի նախագահ Լէոն Աղազարեան, ըսելով. «Միբիւրի՛ նուիրատուներ, առանց ձեր անգնահատելի աջակ–

ցութեան այս մարզադաշտը այսօր թուղթի վրայ մնացած ծրագիր մը պիտի ըլլար: Դուք ներգրոււմ ըրիք ոչ թէ խոտածածկման կամ կառուցման, այլ մեր զաւակներուն ապագայի կերտման: Ասիկա հաւաքական երազանքի մը արգասիքն է՝ մեր երիտասարդներուն ընծայել տարածք մը, ուր անոնք կրնան իրականացնել մեր դպրոցին տեսլականը՝ “Միշտ աւելի բարձր, միշտ աւելի հեռու”»:

Անկէ ետք Գերշ. Տէր Բաբգէն Արք. Չարեան, Հոգշ. Տէր Յակոբ Վրդ. Եագուպեան եւ Սուրբ Յակոբ Առաջնորդանիստ Մայր եկեղեցւոյ հոգեւոր հովիւ Արժ. Տէր Գառնիկ Աւ. Քհն. Գոյունեան մատուցեցին Աստուածաշնչական ընթերցումներ եւ աղօթք, ապա Սրբազան Հայրը կատարեց Հողօրհնէքն ու առաջին բահահարումը, ինչպէս նաեւ փոխանցեց իր սրտի խօսքը, ըսելով. «Յուզիչ է պահը, բայց միաժամանակ ոգեշնչող եւ գօտեպնդող է, որովհետեւ անցեալի եւ ներկայի մեր պատասխանատուներուն տեսիլքին եւ անոր իրագործման արգիւնքն է Սուրբ Յակոբի համայնքը՝ իր դպրոցով, կեդրոնով եւ եկեղեցիով: Եւ այսօր նոր սկիզբ կը դրուի այս համայնքին՝ նոր շինութեամբ բաւկի մը, որ սովորական բակ չէ, այլ տաքուկ օճախ մեր զաւակներուն, ուր պիտի թրծուին եւ մեծնան եւ վաղը մեր առողջ, գիտակից, պատասխանատու առաջնորդները դառնան»:

Աւարտին ներկաները հերթով կատարեցին հոգահարումը, որմէ ետք վարժարանէն ներս տեղի ունեցաւ պատշաճ հիւրասիրութիւն:

Մօտաւորապէս 7.9 միլիոն տոլարի արժողութեամբ այս ծրագիրը կը տարածուի 20,727 քառակուսի մեթր տարածքի մը վրայ: Ան կը նախատեսէ բացօթեայ դասարանային տարածքի մը ստեղծումը, FIFA–ի չափանիշներուն համապատասխան ոտնագնդակի դաշտի մը կառուցումը, ինչպէս նաեւ աւելի քան 583 ծառերու եւ թուփերու տնկում, 1,140 քառակուսի մեթր տարածքի կանաչապատում եւ այլ ծրագիրներ:

ՍՈՒՆԱ ԹԻԹԻՉԵԱՆ ԿԷՏԻԿԵԱՆ

Հայութեան հոգին ըստ Մադաքիա Վրդ. Օրմանեանի

«Հայերը այսօր ազգ մի են, հին ազգի մը մնացորդ, որ բարոյական կենդանութիւնը կորսնցուցած էէ։ Ծառ մի է հայն տերեւաքափ եւ ոստաքանց, այլ ոչ չորացեալ եւ փտեալ (...), որուն համար վերընձիւղելոյ գարունն հասած է», Մադաքիա Վրդ. Օրմանեան

ՄՈՒՏԲ

Այս յօդուածաշարքով, Օրմանեան վարդապե–տի (ապա՝ Պատրիարք Կ. Պոլսոյ) հայութեան հոգիին տեսութիւնը պիտի բացատրելով վերհանեմ, կարգա–ւորեմ, համադրեմ։ Անիկա տարածուած է «Ազգային Բանախօսութիւններ» տիտղոսով գիրքին մէջ, որ լոյս տեսաւ մեծավաստակ եկեղեցականին վախճանման 100–ամեակին առիթով, էջմիածին, 1918–ին, յառաջաբա–նով եւ ծանօթագրութեամբ Լիլիթ Սարվազեանի։

Գիրքը կը բովանդակէ վեց բանախօսութիւններ կամ ատենաբանութիւններ, որոնք կարդացուած էին Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցիէն Հայց. Առաքելական Եկեղեցի իր անցման առաջին երկու տարիներուն։ Անոնց տիտղոս–ներն են՝ «Հայուն Անցեալը, Ներկայն Եւ Ապագայն», «Հայութեան Հոգին», «Միութիւն Հայութեան», «Հայ Ազգութիւն», «Կարօտ եմք» եւ «Հայ Երիտասարդու–թիւն»։

Արդ, բանախօսութիւնները կարդացուած են 19–րդ դարու 79–80–ին, եւ՝ անմիջապէս հրապարակուած. առաջինը «Մասիս»ի մէջ, միւսները՝ անջատ տետրերով։ ՀԱՅՈՒԹԵԱՆ ՀՈԳԻՆ

Կանխաւ ըսեմ, որ «հայութեան հոգի» ըսելով՝ Օր–մանեան վարդապետ չէ հասկցած բնագանցական յաւի–տենական ու անփոփոխ երեւոյթ մը. իրեն համար՝ ազգ մը դարաւոր «բարոյական շինուած» մըն է, բարոյական «մարմին մի», որ կը փոփոխուի թէ՛ դրականօրէն, եւ թէ՛ ժխտականօրէն, սակայն առաքինութիւններու խորք մը պահպանելով (թէ՛ որքա՞ն ժամանակ… գուշակութիւն չէ ըրած)։ Իր համոզմամբ, թէ՛եւ հայութեան հոգին բնագան–ցական յաւիտենական ու անփոփոխ երեւոյթ մը չէ, սա–կայն այն «շինուած»ին էութեան մէջ կայ «խսկութիւն» մը, որուն ուժականութիւնը չէ սպառած, եւ վերակեն–դանացման պարագային՝ առաջնորդութիւն կը խոստա–նայ…։ Ըստ իրեն, հայութեան հոգին՝ «հայոց մեծամաս–նութեան հոգին է», որուն էութեան մէջ՝ միայն ձիրքեր կան, կամ՝ «յատկութիւններ» (ինք «յատկութիւններ» ըսելով՝ միայն արժանիքներ իմացած է)։

Հայութեան հոգին՝ հայ անհատներու «սեպհա–կան հոգեկան յատկութեանց, եւ անհատներու իրա–րու յարաբերութեանց բովանդակութիւնն է», գրած է։ Բայց անհատական եւ հաւաքական որեւէ հոգի միայն չի կազմուիր փակ շրջանակի մէջ։ Յարաբերութիւններու ցանցերը անդին կ’երկարին, կը տարածուին…։

ԷՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋԸ

Վարդապետը սկիզբէն պարզած է, թէ ինք ընդհա–նուր տեսութեան սահմանին մէջ պիտի մնայ, եւ քանի կը խորշի «վերացական եւ իմաստասիրական խորհրդա–ծութիւններէ», սակայն ոչ՝ իմաստասիրելէ, պիտի խօսի «գործնական եւ իրական խնդրոց» վրայ։ Իր ընդգրկելի–քը բացատրելով, գրած է. «հայոյն անցեալը գննած ժա–մանակս՝ չեմ ուզեր հրաւիրել ձեր մտադրութիւնը մին–

չեւ նախապատմական ժամանակաց վէպերուն վրայ։ Չեմ փնտռեր հայոյն անցեալը Ս. Գրոց էջերուն մէջ, եւ ոչ ալ վիճել կ’ուզեմ, թէ Եղեմական դրախտին դիրքը մեր հայրենեաց կը պատկանի՞» արդեօք։ Արդեօք Եփրատն եւ Տիգրիսն Մովսէսի՞ համանուն եւ համադի՞ր են հիմա սոյն անունը կրող գետերուն. արդեօք նախամարդոյն բարբառը հայերէ՞նն էր. արդեօք Նոյեան տապանին կա–յարան եղող Արարատը մեր Մասեաց գագա՞թն է. արդ–եօք մարդկութեան երկրորդ խանձարուրը Նախիջևանի հովի՞տն է. արդեօք ճշմարիտ աստուածգիրտութեան սէ՞ր–րը գինեց Հայկայ բազուկը Բելայ ամբարտաւանութիւնը նուաճելու»։ Այսինքն՝ ի մի խօսք՝ հրաժարած է հայու–թեան հոգիին մասին Մովսէս խորենացիէն մինչեւ Հ. Արսէն Բագրատունի պատկերացումներէն։ Որովհետեւ՝ խորհած է, թէ ատոնք գիտական չեն, թէ՛ դարուն ոգին չի ներեր նման բաներ, եւ թէ՛ օգտակար չեն կրնան ըլլալ իր առաջադրութեան։ Նաեւ՝ ատոր համար իր առաջադ–րութեան օտար համարած է «պատմական դրութեանց խնդիրները» (կը կարծեմ՝ նկատի ունեցած է պատմաքն–նական հարցերը), որոնք տարակարծութիւններով լի են. եւ գանտնք ալ «մէկ կողմ» թողած է։ Բայց պէտք է անմի–ջապէս ըսեմ, որ թէպէտ պատմաքննական խնդիրներով չէ զբաղած, սակայն պատմութեան վրայ նայուածքէն չէ հրաժարած)։ Ապա գրած է իր հարցումը. «Ի՞նչ էր հայը մեզմէ առաջ (...) մինչեւ «ամենամերձ կէտը»։

Գրած է. «Աւերակ է Հայաստան, աւերեալ է հայ ազգը, իւր աւերակաց նշխարքը բոլոր աշխարհի երե–սը սփռուած են, այդ աւերակները թող մեզի իմացնեն հայոց անցեալը»։ Եւ ան հայակերտ շինութեանց աւե–րակներուն նայելով՝ տեսած է հայութեան ձիրքերը, ու հաստատած. «Հայը, ուրեմն, իւր անցելոյն մէջ այնպիսի ձիրքեր ունեցաւ, որ իւր կեանքը ապահովեցին»։ Հակա–ռակ օտար լուծերուն, եւ զօրաւոր ազգերով չըմպատ–ուած ըլլալուն՝ հայութիւնը տոկաց «այնպիսի փորձա–նաց… որոնց առջեւ զօրաւորագոյն ազգեր տկարացան, եւ իրենց գոյութիւնը չկրցան պաշտպանել»։ Իսկ հա–յութիւնը «կայ, եւ էր եւ եղեւ ազգ մի ո՛չ աննշանակ, մեծագոյն ազգաց հետ մրցելոյ կարող, եւ մրցանաց մէջ՝ ո՛չ միշտ յետադաս, եւ եթէ ոչ՝ քաղաքական եւ իշխանա–կան գօրութեամբ, այլ գօրութեամբ մտաց եւ գօրութեամբ բարուց իրեն տիրապետողներուն վրայ ալ ազդեցութիւն գործածելու բաւական»։

Որո՞նք էին, ըստ իրեն, հայութեան անցեալի ձիր–քերը կամ յատկութիւնները.

1.– Անհատական իղձերու, զգացմունքներու, կա–րողութիւններու եւ տաղանդներու կատարելութիւններ։
2.– Խորարմատ զգացում հաւաքական «սիրտ»ին մէջ այն ոգիին, որ գինք գատած են ուրիշ ժողովուրդներէ։
3.– Հաւատարմութիւն «հայրենական» աւանդութիւն–ներուն, որոնցմով իր տարբերութիւնը հաստատած է։
4.– Աշխլընութեամբ գործածոււմ այն միջոցներուն, որոնք

խափանած են իր խառնումը ուրիշ ազգերու։
5.– Ցու–ցաբերում անհատական խորխտութեան՝ «որով ափ մի մարդիկ ահեղ բանակաց ձեռուընները» կաշկանդած են։
6.– Գործարկում յատուկ ընդունակութիւններու, որոնք անհատները կ’ընեն այն՝ ինչ որ են։
7.– Ինքնասիրու–թիւն, ինք կ’ըսէ «անձնասիրութիւն», որ սիրած է «ինչ որ իւրն է», հակառակ անոր թերի ըլլալուն։
8.– Կապ–ուածութիւն լեզուին, հաւատքին, ծէսին, սովորութիւն–ներուն։
9.– Ինչ ինչ կացութիւններու մէջ, ուժով ձեռք–բերումներու անկարութեան դիմաց՝ արուեստի, արհեստի մէջ ինքնիրագործում։
10.– Իր ժառանգածին աճեցում, եւ դուրսէն իւրացուցածին՝ ազգային ձեւաւորում։

Վարդապետը այս տաս կէտանի ցանկը տուած է «Հայուն Անցեալը, Ներկայն Եւ Ապագայն» բանախօ–սութեամբ, եւ առժամաբար՝ բաւարարուած։ Եւ ըսած՝ թէ ասոնք վերցնելու պարագային, հայութեան անցեա–լը կը դադրի մեկնաբանելի ըլլալէ։ «Բաւարարուած է», ըսի, որովհետեւ ետքը՝ «Հայութեան Հոգին» բանախօ–սութեան մէջ, այլ «յատկութիւններ» ալ թուարկած է, ինչպէս արթնութիւն, արիութիւն, յարատեւութիւն, չա–փաւորութիւն եւ միաբանութիւն։ Արթնութեամբ հասկ–ցած է՝ հայութեան հոգիին «բնական արթնութիւն»ը, որուն բխումներ ճանչցած է՝ անոր «աշխոյժ բնաւորու–թիւն»ը, «մտաց սրութիւն»ը, «որ եւ իցէ առթի» ինք–զինքը չկորսնցնելու, եւ «ամէնէն մեծ վտանգի մէջ» իսկ՝ կարողութիւնը ելքի դարման մը գտնելու եւ անոր գործադրութեան փութալու։ Արիութեամբ հասկցած է՝ «սրտի արիութիւն», որ դժբախտութիւններէն, նոյնիսկ անոնց «երկնաչափ»ներէն՝ չէ ընկճուած, եւ յոյսն ու փոյթը չէ կորսնցուցած։ Յարատեւութեամբ հասկցած է՝ ազգը, կրօնքը, լեզուն եւ սովորութիւնները պահպանե–լու նախանձախնդրութիւնը։ Չափաւորութեամբ հասկ–ցած է՝ գիտութիւնը «առթից համեմատ» վարուելու, իր յաջողութեամբ չզեղծանելու, ինքզինք մոռնալով՝ իր գլխուն եկած եղելութիւններուն եւ կրածներուն «խա–ղալիք չըլլալ»ու, եւ բոլոր պարագաներուն մէջ՝ իր «մի–ակերպութիւն»ը (ազգային նկարագի՞րը) պահպանելու՝ «արտաքին եւ բաղդի միջոցաց» օգտագործմամբ եւ կա–նոնաւոր կարգադրմամբ։ Միաբանութեամբ հասկցած՝ ազգի անհատներուն կարողութիւնը իրարու միանալով «ընդհանուր բարին եւ ընդհանրութեան աւանդ եղող բարիքը» պահպանելու, պաշտպանելու, դարգացնելու եւ կատարելագործելու։

Այս ու նախորդ ցանկին ձիրքերը կամ յատկու–թիւնները անթերիօրէն ի գործ դրուա՞ծ են։ Դրական չէ իր պատասխանը։ Այսուհանդերձ, հայութեան նաւը սպառսպուռ խորտակումէ ազատած է՝ չնորհիւ իր իս–կութեան կարելի վերակենդանացումներուն, խորհած է վարդապետը։

ԳԱՌՆԻԿ ԱԻ. Ք. Գ. (Շարունակելի 1)

Պանք Օթոման. 130-ամեայ պատգամ մը՝ յանդգնութենէն դէպի ազգային յիշողութիւն

1890–ական թուականները հայ ժողովուրդին համար եղան ծանրագոյն փոր–ծութիւններու շրջան մը։ Համիտեան ջարդերը, անապահովութիւնը եւ միջազգա–յին խոստումներու դրժումը խոր հիասթափութիւն ստեղծած էին։ Այս պայմաննե–րուն մէջ ծնաւ այն համոզումը, թէ միայն դիմումները եւ դիւանագիտական բո–ղոքները այլեւս բաւարար չէին՝ միջազգային ուշադրութիւնը Հայկական հարցին վրայ պահելու համար։

Պանք Օթոմանի ընտրութիւնը պատահական չէր։ Դրամատուներ Օսման–եան կայսրութեան ֆինանսական կեանքի կարեւորագոյն հաստատութիւններէն մէկն էր եւ սերտ կապեր ունէր եւրոպական դրամազլուրի հետ։ Հետեւաբար, անոր վրայ կատարուած գործողութիւնը ունէր նաեւ խոր քաղաքական նշանակութիւն. նպատակն էր ստիպել Եւրոպայի կառավարութիւնները եւ միջազգային մամուլը կրկին անդրադառնալու Հայկական հարցին։ Այսպէս, Դրամատուներ դարձաւ քա–ղաքական բեմ մը, որմէ հայ յեղափոխականները փորձեցին իրենց ձայնը հասցնել աշխարհին։

Եւ այդպէս, գրաւուեցաւ Պանք Օթոմանը, 14 Օգոստոս 1896–ին։

Այս թուականը եւ գործողութիւնը ժամանակի հոլովոյթին հետ չմաշեցան։

Պանք Օթոմանի գրաւումը գուրս եկաւ գուտ պատմական յիշողութեան դաշ–տէն եւ դարձաւ ազգային յիշողութեան մաս մը՝ գաղափարական խորհրդանիշ մը հայ ժողովուրդի ինքնապաշտպանութեան, քաղաքական պահանջատիրութեան եւ ազգային արժանապատուութեան։

Գործողութիւնը միայն յանդուգն քայլ մը չէր։ Անիկա քաղաքական պատ–գամ մըն էր՝ ուղղուած Օսմանեան իշխանութիւններուն եւ Եւրոպայի մեծ պետու–թիւններուն։ Պատգամ մը, որ կը յայտնէր, թէ հայ ժողովուրդը այլեւս պատրաստ չէր լուռ կերպով ընդունելու Արեւմտահայաստանի մէջ շարունակուող բռնու–թիւնները եւ անտեսուած մնալու միջազգային քաղաքականութեան մէջ։

Պանք Օթոմանի նշանակութիւնը կը գտնուի յաջորդ սերունդներուն փոխանցուած պատգամին մէջ։ Անիկա կը վկայէ, որ հայկական պահանջները այլեւս չէին կրնար մնալ միայն դիւանագիտական յուշագիրներու եւ չիրականաց–ուած խոստումներու մակարդակին վրայ եւ որ ալ սպասելը հնարաւոր չէր։ Անհրա–

ժեշտ էր քայլ մը, որ պիտի ստեղծէր միջազգային արձագանգ եւ պիտի ստիպէր մեծ տէրութիւնները վերադառնալ իրենց իսկ յանձնառութիւններուն։ Եւ այդ քայլը կը պահանջէր գիտակցութիւն, կազմակերպուածութիւն, պատասխանատուութիւն եւ քաղաքական հեռատեսութիւն։

Գործողութիւնը նպատակ չունէր ռազմական յաղթանակ արձանագրելու կամ իշխանութիւն գրաւելու։ Անիկա նախ եւ առաջ կոչ մըն էր՝ ուղղուած միջազգային խիղճին բայց որ դարձաւ նաեւ գաղափարական դպրոց, որ իր մէջ կը մարմնաւորէր քանի մը հիմնական արժէք։

Առաջինը՝ անձնագոհութիւն։ Գործողութեան մասնակիցները պատրաստ եղան իրենց անձնական կեանքը ստորադասելու ազգային նպատակին։

Երկրորդը՝ կազմակերպուածութիւն։ Պանք Օթոմանը ցոյց տուաւ, որ ազգային պայքարը կը պահանջէ ոչ միայն կամք, այլ նաեւ ծրագրուած եւ նպա–տակային աշխատանք։

Երրորդը՝ ազգային պատասխանատուութիւն։ Անիկա արտայայտեց այն հա–մոզումը, որ ժողովուրդներու իրաւունքները պաշտպանելու համար անհրաժեշտ է անձնական զոհողութիւն եւ յանձնառութիւն։

Եւ չորրորդը՝ քաղաքական հեռատեսութիւն։ Գործողութեան հիմնական ժա–ռանգութիւնը ոչ թէ գէնքն էր, այլ այն մտածողութիւնը, որ ազգային պայքարը պէտք է ունենայ յստակ նպատակ, միջազգային ընկալում եւ ռազմավարական հաշուարկ։

Պատմութիւնը արժէք ունի միայն այն ժամանակ, երբ անիկա կը դառնայ ներկայ սերունդներուն ուղեցոյց։ Հետեւաբար, Պանք Օթոմանին անդրադառնալ չի նշանակեր անցեալի փառաբանութիւն։ Անիկա յիշեցում է, որ ազգային իրա–ւունքներու պաշտպանութիւնը կը պահանջէ տեսլական, կազմակերպուած աշխա–տանք եւ հետեւողական նուիրում։

Իր ժամանակէն անդին անցաւ «Պանք Օթոման» գործողութիւնը։

Գործողութիւն մը՝ որ դարձաւ գաղափար, իսկ գաղափարը՝ ժառանգութիւն։

ԽԱԺԱԿ ԳՈՒԼԱԾԵԱՆ

ՄԱՂՄՈՍ ԹԻՒ 9

Փառաւորեալ է Տէրը:

Ան մեր զօրութիւնն է եւ փրկութիւնը:

Ան մեր Աստուածն է, որ արդարութիւն կը գործէ,

որ իրաւունքը կը պաշտպանէ:

Անոր զօրութեան առջեւ հզօրները կը փոշիանան ու կը քշուին:

Անոր փրկութիւնը իր երկիւղով իմաստնացող ժողովուրդին հետ է:

Տիրոջ Աջը կը յաղթէ, իր ժողովուրդին ոսոխները կը տապալէ:

Թող անոնք յոխորտան՝ թէ պիտի հալածեն քեզ պաշտպանողները,

թէ պիտի հասնին անոնց,

թէ պիտի աւարը բաժնեն,

թէ զանոնք բնացնջելով պիտի կշտանան,

եւ թէ մնացորդներն ալ պիտի մատնեն տարտղնումի կորուստին:

Տիրոջ փրկութիւնը չ'ուշանար. զի Աստուած ընդ մեզ է:

Անկէա իր ճիշդ ժամանակին կու գայ. զի Աստուած ընդ մեզ է:

Համբերողները կը տեսնեն Անոր փրկարար սքանչելիքները.

զի Աստուած ընդ մեզ է:

Փառաւորեալ ես, Տէր, որ բոլոր ելքերուն Աստուածն ես:

Աստուածն ես ստրկութենէ դէպի ազատութիւն ելքին:

Աստուածն ես անարդարութենէ դէպի արդարութիւն ելքին:

Աստուածն ես խաբէութենէն դէպի ճշմարտութիւն ելքին:

Որդեգրեալներդ քեզմով կը մխիթարուին, կը զգաստանան,

Կ'ամբանան, կը վերականգնին:

Դուն ես, որ անոնց գլուխը բարձր կը պահես՝ ի փառս Ս. Երրորդութեանդ.

այժմ եւ միշտ եւ յափտեանս յափտենից:

ԱՐՑԱԽԵԱՆ ՍԱՂՄՈՍՆԵՐ

Գառնիկ Աագ Քահանայ Գոյունեան

MARY'S SONG Luke 1:46-55

“My soul glorifies the Lord
and my spirit rejoices in God my Saviour,
for he has been mindful
of the humble state of his servant.

From now on all generations will call me blessed,
for the Mighty One has done great things for me—
holy is his name.

His mercy extends to those who fear him,
from generation to generation.

He has performed mighty deeds with his arm;
he has scattered those who are proud in their inmost thoughts.

He has brought down rulers from their thrones
but has lifted up the humble.

He has filled the hungry with good things
but has sent the rich away empty.

He has helped his servant Israel,
remembering to be merciful
to Abraham and his descendants forever,
just as he promised our ancestors.”

POWER AND POWERLESSNESS

Monday, 11 April 2020

This morning, while following the news, I heard the distressing witness of a doctor in Italy; he said, “We doctors have become powerless in the face of this growing human tragedy created by the pandemic....”

Power and Powerlessness have been given a wide range of definitions. In the Bible, power and powerlessness are closely interconnected. Power connotes authority and responsibility as a God-given gift and mandate to human beings to organize their life and govern the creation. Greed and lust of worldly power, which originated with Adam's sin, have led humanity to affirm human power against God's power. In Christ, on the other hand, God's power is manifested through the cross, not by His omnipotence, but by His powerlessness: “The weakness of God is stronger than human strength” (1 Cor 1:25), and God's “Power is made perfect in weakness” (2 Cor 12:9).

The cross broke the power of evil and became the supreme manifestation of Christ's power of love against the human love of power. The cross is a symbol of the victory of life over death. In the Easter hymn of the Armenian Church, we sing: “Christ defeated death by death.” The cross is the converging point of death and life. It is the concrete expression of the brokenness of the world that was healed and restored by the Crucified: “By his wounds you have been healed” (1 Pet 2:24), asserts the apostle.

God's power of love through the cross, aimed at saving humanity from the “visible and invisible powers or rulers or authorities” (Col 1:16) of evil, continues to operate in the world through the church, calling the forces of economic dominion, political oppression, racial discrimination, violation of human rights, violent extremism, and evil ideologies for conversion, healing, and reconciliation. Conflict between the divine power of love and liberation and the human power of hate and domination is present in all aspects of life. Christian faith, grounded on biblical values and truth, reminds us that all structures and systems as well as practices and exercise of power must be accountable to God. The human being should recognize the limitations of his power before the omnipotence of divine power.

I will never forget my confrontation with Robert Mugabe, the president of Zimbabwe, in 1998. While addressing the representatives of church delegations attending the 9th Assembly of the World Council of Churches (WCC) in Harare, President Mugabe said arrogantly that church authorities should remain within the walls of the church and not get involved in public affairs. In my response, as Moderator of the WCC, I said that the church cannot remain silent in the face of the arrogance of power, corrupted power structures, and oppressive governance, and that in Christ, the human being is no longer the hostage of unjust structures and oppressive powers. I am sure that those present, and the churches of Zimbabwe, still remember the tense and unpleasant situation that was created with my remarks at the presidential palace.

Human power can cut two ways. It can liberate or enslave, enrich or impoverish, strengthen or weaken, reconcile or polarize, unify or alienate. Power acquires its true meaning if it is exercised with responsibility, accountability, and transparency. Likewise, power gets its authenticity and credibility by giving, caring, serving, and sharing.

The right perception and responsible use of power should remain a global ethical challenge to all those who hold and exercise it. Any form or expression of power cannot last if it is not driven and underpinned by ethical values and people's interests. Any power structure under the cover of democracy becomes an instrument of corruption and autocracy if it lacks accountability. All powers are temporary; all nations are vulnerable; all systems are fragile; the mightiest are powerless before the Almighty. History has concretely proven this truth. The coronavirus pandemic has once again reminded us of this basic truth.

**TURNING TO GOD
ARAM I**

Հովանաւորութեամբ՝
Գերշ. Տ. Բաբգէն Արք. Չարեանի
Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմի

Կազմակերպութեամբ՝
Ազգային Առաջնորդարանի
Հայեցի Դաստիարակութեան Բաժանմունքին

Ազգային Առաջնորդարանի՝
Նոր Հրատարակութիւններու՝

ՀՆՈՐՀԵՆԴԷՍ

ԲԱՐԵԻ... ԵՍ ԳԻՐՔՆ ԵՄ

Մեկենաս՝
Բաղդումաճեան Հիմնարկ

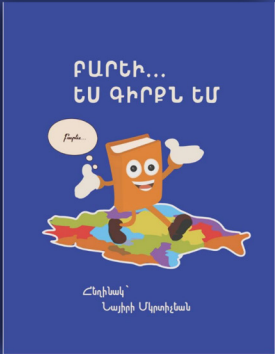
Գիրքը կը ներկայացնէ՝
ՆԱՅԻՐԻ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Հինգշաբթի, 20 Օգոստոս 2026
Երեկոյեան ժամը 7:00-ին

Մոնթրէալի Հայ Կեդրոնի
«Ահարոնեան» Սրահէն ներս

Միտով կը հրաւիրենք ձեզ ներկայ գտնուելու
«Բարեւ... Ես Գիրքն եմ» դասագիրքի շնորհանդէսին:

ԴԻԲԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

Հովանաւորութեամբ՝
Գերշ. Տ. Բաբգէն Արք. Չարեանի
Առաջնորդ Գանատայի Հայոց Թեմի

Կազմակերպութեամբ՝
Ազգային Առաջնորդարանի
Հայեցի Դաստիարակութեան Բաժանմունքին

Ազգային Առաջնորդարանի՝
Նոր Հրատարակութիւններու՝

ՀՆՈՐՀԵՆԴԷՍ

ԲԱՐԵԻ... ԵՍ ԳԻՐՔՆ ԵՄ

Մեկենաս՝
Բաղդումաճեան Հիմնարկ

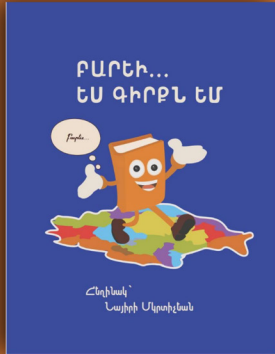
Գիրքը կը ներկայացնէ՝
ՆԱՅԻՐԻ ՄԿՐՏԻՉԵԱՆ

Հինգշաբթի, 27 Օգոստոս 2026
Երեկոյեան ժամը 7:00-ին

Սուրբ Աստուածածին Եկեղեցւոյ
«ՅՈՎՎԱՆԵԱՆ» Սրահէն ներս

Միտով կը հրաւիրենք ձեզ ներկայ գտնուելու
«Բարեւ... Ես Գիրքն եմ» դասագիրքի շնորհանդէսին:

ԴԻԲԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ

ՀԱՒԱՏՈՎ ԽՈՍՏՈՎԱՆԻՄ...

Երկնաւոր Արքայ, տո՛ր
ինծի քու արքայութիւնդ,
որ քու սիրելիներուդ
խոստացար, եւ զօրացնիր
սիրտս որպէսզի ատեն
մեղքը եւ միայն քեզ սիրեմ
եւ քու կամքդ կատարեմ. եւ
ողորմէ՛ քու արարածներուդ
եւ ինծի՝ բազմամեղիս:

ԱՄԷՆ:

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՊԱՐԳԵՒԱԾ ԽԱՂԱՂՈՒԹԻՒՆԸ

«Իմ խաղաղությունս է որ կու տամ ձեզի, որ այս աշխարհի տուած խաղաղութենէն տարբեր է» (Յի 14:27):

Որպէսզի գիտնանք թէ Յիսուս այստեղ ինչ խաղաղութեան մասին է, որ կը խօսի, կարեւոր է յիշել, որ Յիսուս այս հաստատումը կատարեց՝ այս աշխարհէն իր բաժանումին մասին բազմիցս խօսելէ ետք (Յի 13:33, 36, 14:2-4, 12, 18-19): Մենք կրնանք պատկերացնել թէ աշակերտները որքան տակնուվայ եղան ու խռովեցան երբ Յիսուսէն լսեցին թէ զիրենք պիտի թողուր ու մեկնէր այս աշխարհէն. զուր տեղ չէ որ Յիսուս անոնց ըսաւ. «Մի խռովք ու մի՛ վախճաք» (Յի 14:27): Անոնք ինչպէս կրնային չխռովիլ երբ իրենց Փրկիչը կը պատրաստուէր բաժնուելու իրենցմէ: Եւ սակայն, ճիշդ այն պահուն որ անոնք կարիքը ունէին խաղաղութեան Իշխանը՝ Յիսուս անոնց ըսաւ. «Իմ խաղաղութիւնս է որ կու տամ ձեզի, որ այս աշխարհի տուած խաղաղութենէն տարբեր է»: Այս բառերով Յիսուս ըսել ուզեց աշակերտներուն. «Ճիշդ է որ ես կը մեկնիմ այս աշխարհէն, բայց իմ խաղաղութիւնս ձեզի, ձեր մօտ ու ձեր մէջըլ թողում: Ես մարմինով կը հեռանամ ձեզմէ, բայց հոգեպէս ներկայ պիտի մնամ ձեր մէջ, եւ հոգեկան ներկայութեամբս՝ խաղաղութեամբ պիտի լեցնեմ ձեզ»:

Անմահը կը պատրաստուէր մեռնելու, բայց պահած էր իր խաղաղութիւնը, եւ ի՛չ միայն պահած էր, այլեւ կարող էր այդ խաղաղութիւնը ուրիշներուն ալ տալու. մենք կրնանք մահուան վտանգին առջեւ պահել մեր խաղաղութիւնը:

Փորձութեան առջեւ էր Յիսուս, բայց լեցուն էր խաղաղութեամբ. մենք կրնանք խղաղութեամբ լեցուն մնալ երբ փորձութիւնները մեզ կը շրջապատեն:

Կրնանք նմանիլ Տիրոջ որ իր խաղաղութիւնը չկորսնցուց երբ իր նաւը կը ծփար փոթորկալից ալիքներուն վրայ:

Մենք չենք կրնար ծովը խաղաղեցնել, բայց կրնանք խռոված ծովուն վրայ մեր խաղաղութիւնը պահել:

Հաւատացեալը այն մարդը չէ որ խաղաղ նաարկութիւն կ'ունենայ, այլ այն մարդը՝ որ կը պահէ իր սրտի խաղաղութիւնը, երբ իր նաակը կը հանդիպի կեանքի փոթորիկներուն: Նման խաղաղութիւն մը աշխարհը չի կրնար տալ, որովհետեւ չունի որ տայ: Ահա թէ ինչու Յիսուս կ'ըսէ, որ իր տուած խաղաղութիւնը «այս աշխարհի տուած խաղաղութենէն տարբեր է»: Այո՛, տարբեր է, որովհետեւ աշխարհիկ մարդը չի կրնար իր խաղաղութիւնը պահել փորձութեանց ու նեղութեանց դիմաց, մինչդեռ Աստուծոյ մարդը՝ կրնայ: Աշխարհիկ մարդը փոթորիկին դիմաց կը փոթորկի, իսկ Քրիստոսի մարդը, ի՛չ միայն չի փոթորկիր, այլեւ՝ իր խաղաղութեամբ կը խաղաղեցնէ փոթորիկն ու փոթորկածը:

Այո՛, սիրելիներ, Քրիստոսի տուած խաղաղութիւնը՝ տարբէր է աշխարհի տուած խաղաղութենէն, որովհետեւ Քրիստոսի խաղաղութիւնը՝ սրտի՛ խաղաղութիւն է, հոգիի՛ խաղաղութիւն է, մտքի՛ խաղաղութիւն է, ներքին ու մնային խաղաղութիւն է, մինչդեռ աշխարհի տուած խաղաղութիւնը՝ մարմնաւոր ու ժամանակաւոր խաղաղութիւն է:

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆԸ
Վաղինակ Ծ. Վրդ. Մելոյեան

Ո՞Վ Է ՃՇՄԱՐԻՏ ՄԱՅՐԸ:

Ճշմարիտ մայրը ան է, որ ի՛չ միայն զաւակ կը բերէ լոյս աշխարհ, այլեւ զայն կը բերէ աշխարհի լոյսին՝ Քրիստոսի: Ճշմարիտ մայրը ան է, որ ի՛չ միայն մարմնաւոր ծնունդ կու տայ իր զակին, այլեւ զայն կ'առաջնորդէ Սուրբ Հոգիին միջոցաւ իր վերածնունդը ապրելու: Ինչպէս իսկական ծնունդը հոգեւոր ծնունդն է եւ ի՛չ թէ մարմնաւոր ծնունդը, նոյնպէս ալ, իսկական մայրը իր զակին մարմնաւոր ծնունդ տուողը չէ, այլ՝ զայն հոգեւոր ծնունդի առաջնորդողը: Ճշմարիտ մայրը իր զաւակը հրեշտակներուն երգակից ըլլալու եւ Աստուծոյ Գառնուկին համար երգելու պատիփն պատրաստող մայրն է:

ԻՆՉ Է ՀԱՅ ՄՕՐ ԿՈՉՈՒՄԸ

Հայ մօր կոչումն է՝ քրիստոնէական դաստիարակութիւն ջամբել իր զակին: Այս մասին Յերոնիմոս կ'ըսէ. «Այն ծնողները որոնք քրիստոնէա կան անհրաժեշտ դաստիարակութիւնը չեն փոխանցեր իրենց զաւակներուն, կը նշանակէ թէ զանոնք ծնան այս ժամանակաւոր կեանքին համար, եւ սակայն անոնց առջեւ բացին յափտենական մահուան դռները»։ Իսկ Յովհան Ոսկեբերան Հայրապետը կ'ըսէ. «Յաճախ ծնողներէն շատեր ամէն ինչ կ'ընեն որ իրենց զաւակ ները ունենան լաւ տուն, լաւ գործ, լաւ հարստութիւն, լաւ դիրք, բայց ոչինչ կ'ընեն որ անոնք ունենան ընտիր հոգի, մաքուր սիրտ եւ Աստուածահաճոյ կեանքի ընթացք: Ահա այս է որ ամբողջ աշխարհը տակնուվոյայ կ'ընէ»։ Ըսի, թէ հայ մօր կոչումն է՝ քրիստոնէական դաստիարակութիւն ջամբել իր զաւակներուն. իսկ քրիստոնէական դաստիարակութիւն ջամբած ըլլալու համար անոնց՝ պէտք է շատ բան սորվեցնեն անոնց. յիշեմ հիմնական չորս բան.-

ա) Պէտք է անոնց սորվեցնեն սիրել Քրիստոսը, պաշտել Քրիստոսը, փնտռել Քրիստոսը, պատուել ու փառաբանել Քրիստոսը: Երբ մեր զաւակները սորվին սիրել Քրիստոսը՝ իրենց յափտենականութիւնը ապահով ձեռքերու մէջ դրուած կ'ըլլայ:

բ) Պէտք է անոնց սորվեցնեն սիրել մարդիկը: Մարդը Քրիստոսի սիրոյն պտուղն է. կարելի չէ սիրել Քրիստոսը եւ չսիրել անոր սիրոյն պտուղը: Մարդը Քրիստոսի ձեռքին գործն է. կարելի չէ բռնել Քրիստոսի ձեռքէն եւ անտեսել Քրիստոսի ձեռքին գործը՝ մարդը:

գ) Պէտք է անոնց սորվեցնեն սիրել աղօթքը: Մայր մը ո՛չ միայն պէտք է աղօթէ իր զաւակներուն համար, այլ նաեւ ու մանաւանդ, պէտք է անոնց հետ աղօթէ, եւ անոնց աղօթել սորվեցնէ: Մեր եկեղեցւոյ հայրերէն՝ Բարսեղ Մաշկետուրցին, կոչ կ'ուղղէ ծնողներուն որ իրենց զաւակներուն աղօթել սորվեցնեն, մանաւանդ՝ գիշերով արթննալ եւ աղօթել: Այն մայրը որ իր զակին աղօթել չի սորվեցնէր, կը նմանի այն զօրավարին որ իր զինուորները պատերազմի դաշտ կը դրկէ առանց զէնքի ու փամփուշտի: Կեանքը պատերազմի դաշտի նման է: Մայրեր պէտք չէ իրենց զաւակները պատերազմի դաշտ դրկեն առանց զէնքի ու փամփուշտի: Չաղթող զաւակը՝ զէնքէ ու փամփուշտէ զրկուած անձ կը նկատուի, որուն պարտութիւնը կեանքի պատերազմի դաշտին մէջ անխուսափելի է:

դ) Պէտք է անոնց սորվեցնեն սիրել Աստուածաշունչը եւ կարդալ գանիկա: Պէտք է սորվեցնեն վստահիլ Աստուծոյ խօսքին եւ կառչիլ Աստուծոյ խոստումներուն: Երբեմն մարդիկ կը մեղադրեն դպրոցի ուսուցիչները, որ չեն կրնար սէր ու հետաքրքրութիւն արթնցնել փոքրիկներուն մէջ Աստուածաշունչին հանդէպ: Եւ սակայն, փոքրիկներուն մէջ Աստուածաշունչին հանդէպ սէր ու հետաքրքրութիւն արթնցնելը, դպրոցի ուսուցիչներուն պարտականութիւնը չէ այնքան՝ որքան ծնողներուն պարտականութիւնը: Զաւակ մը որ իր մօրը կողմէ չէ սորված սիրել Աստուածաշունչը եւ Յիսուսի պատմութիւնները, ուսուցիչը չի կրնար դպրոցին մէջ սէր արթնցնել անոր մէջ Աստուածաշունչին հանդէպ:

ՀԱՅ ՄՕՐ ԿՈՉՈՒՄԸ ԻՐ ԶԱՒԱԿՆԵՐՈՒՆ ՆՎԱՏՄԱՄԲ
Վաղինակ Ծ. Վրդ. Մելոյեան

ՍՈՒՐԲ ԿՈՑՍ ՄԱՐԻԱՄ

ՀԻՆ ԿՏԱԿԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

Հին Կտակարանին մէջ Սուրբ Կոյս Մարիամին համար գործածուած պատկերներն ու նշանները բազմաթիւ ու բազմատեսակ են: Այստեղ բոլորը յիշելը եւ բացատրելը անկարելի է, տեղի սղոյթեան պատճառով, բայց յիշեմ կարեւորագոյն 12 հատը միայն.-

1) Դրախտին մէջ հաստատուած կենաց Ծառը Մարիամ ինքն է, կ'ըսէ Գրիգոր Տաթեացին: «Կենաց Ծառ» կը կոչուի որովհետեւ իր վրայ հասունցաւ կենսատու Պտուղը՝ Քրիստոսը (Ծն 2.9):

2) Սաբեկի ծառը որ «ծնունդ տուաւ» խոյի մը, որ պիտի զոհուէր Իսահակի փոխարէն, կը ներկայացնէ Մարիամը որ ծնունդ տուաւ Աստուծոյ Գառնուկին, որ պիտի զոհուէր համայն մարդկութեան համար (Ծն 22.13):

3) Վառող բայց չկիզուող մորենիի ծառը կը ներկայացնէ Մարիամը (Ել 3.2): Ինչպէս կրակ վառեցաւ մորենիին մէջ, բայց զայն չայրեց ու չփճացուց, նոյնպէս ալ, աստուածային կրակը վառեցաւ Մարիամի արգանդին մէջ, բայց զայն չսպառեց ու չփճացուց:

4) Ահարոնի ծաղկող գաւազանը կը պատկերացնէ Մարիամը (Ծն Թւ 17.6-11): Ինչպէս Ահարոնի գաւազանը առանց խոնաւութեան ծաղկեցաւ ու պտուղ բերաւ, այնպէս ալ, Մարիամ առանց սերմի խոնաւութեան յղացաւ եւ պտղաբերեց աշխարհի Կերակրիչը:

5) Դափթ մարգարէն Սուրբ Կոյս Մարիամը կը նմանցնէ ծառի մը, «որ իր ժամանակին իր պտուղը պիտի տայ, եւ անոր տերեւը պիտի չթափի» (Սղ 1.3): Արդարեւ, Մարիամ եղաւ այն ծառը, որ իր ժամանակին, այսինքն՝ ճիշդ ատենին ծնաւ Յիսուսը, եւ Յիսուսը ծնելէ ետք իր տերեւը չթափեցաւ, այլ խօսքով՝ իր կուտութիւնը չկորսնցուց: Երբ ծառ մը իր պտուղները տայ, անկէ ետք կը թափէ իր տերեւները, որպէսզի պատրաստուի իր ժամանակին վերստին ծաղկելու ու պտուղներ տալու. Մարիամ սակայն Յիսուսը ծնելէ ետք, իր տերեւները չթափեց, այլ խօսքով՝ իր կուտութիւնը չխախտեց, որպէսզի ուրիշ զաւակներու ծնունդ տար, կ'ըսէ Գրիգոր Տաթեացին:

6) Սողոմոն Մարիամը կը կոչէ «Փակուած պարտէզ եւ կնքուած աղբիւր» (Երզ 4.12): Այս վկայութիւնը Մարիամի կարեւորական կուտութիւնը հաստատող ամենէն ուժեղ վկայութիւններէն մին է: Մարիամ եղաւ այն պարտէզը, որմէ դուրս եկաւ Աստուծոյ Որդին, եւ որուն դուրս գալէն ետք՝ պարտէզը փակուած մնաց, որովհետեւ ուրիշ մը չէր կրնար հոնկէ դուրս գալ: Դարձեալ, Մարիամ եղաւ այն աղբիւրը, որմէ դուրս «հոսեցաւ» Աստուծոյ Որդին, եւ որուն հոսումէն ետք՝ աղբիւրը կնքուած մնաց, որովհետեւ ուրիշ մը չէր կրնար հոնկէ դուրս հոսիլ:

7) Մարիամ անձնաւորումն է նոր ու կատարեալ Սիոնին՝ Երուսաղէմին: Ան կոչուած է ճշմարիտ Սիոնի դուստրը, որուն մէջ Իսրայէլի Աստուածը կը բնակի. «Հրճուէ՛, դո՛ւստր Սիոնի, բարձրածայն աղաղակէ՛, Երուսաղէ՛մ, ուրախացի՛ր եւ զուարճացի՛ր ամբողջ սրտովդ, դո՛ւստր Երուսաղէմի, որովհետեւ... Իսրայէլի թագաւորը՝ Տէրը ինք, թու մէջդ է» (Սովի 3.14-15):

8) Սրբարանի դուռը որ միշտ փակ պէտք էր մնար, եւ ուրկէ Իսրայէլի Տէր Աստուածը պիտի մտնէր ու հոնկէ դուրս գար՝ կը պատկերացնէ Մարիամը (Եզ 44.1-3): Արդարեւ, Մարիամ ինք եղաւ Սրբարանի արեւելեան այն դուռը, ուրկէ մտաւ ու դուրս եկաւ Իսրայէլի Աստուածը՝ Քրիստոսը: Այդ դուռը փակ պէտք էր մնար, այսինքն՝ Մարիամ Յիսուսէն զատ ուրիշով մը պիտի չլղանար (Թէոդորոս Քոթենաւոր, եւ Գրիգոր Տաթեացի):

9) Գզաթը2 որ իբրեւ նշան տրուեցաւ Գեղէօնին, կը ներկայացնէ Մարիամը: Գզաթին վրայ ցօղին իջնելը՝ կը պատկերացնէ Սուրբ Հոգիին էջքը Սուրբ Կոյս Մարիամին վրայ եւ անոր յղացուիլը. իսկ երկրորդ անգամ զգաթին չոր մնալը՝ ցոյց կու տայ որ Մարիամ այդ մարդու սերմ «չճանչցաւ» (Դտ 6.36-40) (Գրիգոր Տաթեացի):

10) Ներսէս Շնորհալի Հայրապետը կը հաստատէ, թէ Դանիէլ Սուրբ Կոյս Մարիամը պատկերացուց իբրեւ լեռ մը, որմէ քարի կտոր մը պոկուեցաւ առանց մարդկային ձեռքի միջամտութեան (Դն2.45): Լեռը Մարիամն է, իսկ լեռնէն պոկուած քարը՝ Քրիստոսը, որ առնուեցաւ լեռնէն (Մարիամէն) առանց մարդկային ձեռքի միջամտութեան, այսինքն՝ առանց մարդկային սերմի:

11) Համաձայն Ներսէս Շնորհալի Հայրապետին, Սողոմոնի «Կնդրուկի Բլուր» բացատրութիւնը կը վերաբերի Սուրբ Կոյս Մարիամին (Երզ 4.6):

12) Աստուած Եսայի մարգարէին միջոցաւ գալիք սերունդներուն նշան մը տուաւ ըսելով. «Ահա Կոյսը պիտի յղանայ եւ որդի մը պիտի ծնի, եւ անոր անունը պիտի կոչեն Էմմանուէլ» (7.14): Կոյսի մը յղացուիլը ինքնին տրուած նշանն էր:

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ՄԱՐԻԱՄ ԵՒ
ԱՆՈՐ ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ
Վաղինակ Ծ. Վրդ. Մելոյեան

ՆԻԿԻՈՅ ՏԻԵԶԵՐԱԿԱՆ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎԻ 1700-ԱՄԵԱԿ

«Ի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՌԵԼՈՅ: Ի ԴԱՏԱՍԱՆ ՅԱԽՏԵՆԻՑ ՀՈԳԻՈՅ ԵՒ ՄԱՐՄՆՈՅ»:
(Ա. Բաժին)

ԸՆԴՀԱՆՐԱԿԱՆ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՀԻՆ ԵՒ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆՆԵՐՈՒՆ ՄԵՋ:

ԹժՀ ին եւ թէ՛ Նոր Կտակարաններուն մէջ կը խօսուի մեռելներու ապագայ յարութեան մասին, երբ բոլոր «հողին մէջ քնացողները պիտի արթնան, ոմանք յափտենական կեանքի համար, ոմանք ալ նախատինքի ու յափտենական անարգանքի համար» (Դն եւ : Հմմտ Մտ : Յհ : Գրծ): Քրիստոսի ժամանակակից Հրեաները այս զօրեղ յարութեան հաւատքը ունէին (Տեն Յհ):

ՀՈԳԻԻ ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԱՐՄՆԱՌՐ:

ա) Ոմանք այս կեանքէն անդին ռեւէ գոյութիւն կը մերժեն ճանչնալ: Այդպիսին էին Սադուկեցիները Հրեաներուն մէջ: Այդպիսինք շատ կային Յոյն իմաստասէրներուն մէջ: Այդպիսիներ գտնուեցան եւ կան նաեւ քրիստոնեայ անունը կրողներու շարքին մէջ:

բ) Ուրիշներ հոգիներու անմահութիւնը կը ճանչնան ու կ’ընդունին, բայց կը մերժեն ընդունիլ մարմնաւոր յարութիւնը: Այդպիսին էին 2-րդ դարուն՝ Մարկիոն Պոնտացի, 3-րդ դարուն՝ Մանի, եւ ուրիշներ: Բայց Աստուածաշունչը յստակօրէն կ’ուսուցանէ մարմիններու յարութիւնը: (Տեն Յհ 5:25-27: Փլպ 3:20-21):

գ) Ուրիշներ մեռելներու յարութիւնը կ’ընդունին, բայց կ’ըսեն՝ թէ մեր այս մարմինները չեն որ յարութիւն պիտի առնեն, այլ՝ հոգիները երկնային մարմին պիտի ստանան: Բայց Աստուածաշունչը կ’ըսէ, թէ նոյն մեր այս մարմինները յարութիւն պիտի առնեն (Տեն Յոք 19:25-27: Փլպ 3:20-21):

դ) Տակաւին, ուրիշներ մերժեցին ընդհանրական յարութիւնը, ըսելով թէ միայն արդարները յարութիւն պիտի առնեն (այսպէս նաեւ՝ Եհովայի Վկաները): Մինչդեռ Աստուածաշունչը յստակօրէն հակառակը կը վկայէ՝ «Բոլոր մեռելները, թէ արդարները եւ թէ մեղաւորները, յարութիւն պիտի առնեն» (Գրծ 24:15):

ԻՆՀՊԻՍԻ ՄԱՐՄԻՆ ՊԻՏԻ ԸԼԼԱՅ ՅԱՐՈՒՑԵԱԼ ՄԱՐՄԻՆԸ:

«Ինչպէս յարութիւն կ’առնեն մեռելները. կամ ինչպիսի մարմինով պիտի գան» (Ա. Կր 15:35): Այս հարցումին պատասխանը կու տայ Պօղոս Առաքեալ (Ա. Կր 15:36-37): Ինչպէս հողին մէջ նետուած ցորենահատիկը եւ անկէ ծլած եւ աճած հասկին հատիկները տարբեր մարմիններ չեն, այլ նոյնը, մէկը միւսին նորոգութիւնը, բայց միաժամանակ միեւնոյն հատիկները չեն, այլ նորերը հինին փոխակերպուածն են, այնպէս ալ մեռած մարմինը երբ հողէն դուրս գայ՝ ներկայի մարմինէն տարբեր պիտի չըլլայ, այլ՝ նոյն մարմինը, սակայն նորոգուած ու փոխակերպուած: Որովհետեւ այժմ մեր մարմինները «շնչաւոր» են, եղծանելի, անարգ, տկար, մահկանացու, մինչդեռ յարութենէն ետք նոյն այդ մարմինները պիտի ըլլան՝ «հոգեւոր», անեղծ, փառաւոր, զօրաւոր եւ անմահ (տեն Ա. Կր 15:42-44):

Արդ, յարութեան օրը բոլորս ալ պիտի փոխակերպուինք այնպէս՝ որ մարմինները վերագտնեն սկզբնական իրենց վիճակը, առաջին կատարելութիւնը, երբ տակաւինն մեծքը չէր տիրած մարդուն եւ անոր հետեանքը եղող տկարութիւններն ու խեղդութիւնները չէին եղծած աստուածաստեղծ մեր պատկերը:

Բոլոր մարդիկ պիտի յայտնուին առաջին մարդուն՝ Ադամի վիճակով: Արդարներու մարմինները պիտի ըլլան Քրիստոսի մարմինին պէս՝ թափանցիկ, թանձրութիւնը թոթափած, նուրբ ու թեթեւ, լուսափայլ, արեգակի պէս պայծառ, փայլակի պէս արագաշարժ: Իսկ կորուստի դատապարտուածներուն մարմինները պիտի մնան թանձր ու ծանր՝ իրենց մեղքերուն պէս, եւ պիտի ըլլան տգեղ ու խաւարի, իրենց հոգեկան աշխարհին պէս:

ՄԵԿՆՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԱՍՏԱՆԵԱՅՑ ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ
ՍՈՒՐԲ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՀԱՌԱՏԱՄՔԻՆ
Զարեհ Արք. Ազնաւորեան
(Շարունակելի 17)

ՔՐԻՍՏՈՆԷԱԿԱՆ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆ

ԻՆՉ Է ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ:

Մկրտութիւնը խորհուրդ մըն է, որ կը կատարուի Եկեղեցւոյ սուրբ Ասագանին մէջ ջուրով եւ Աստուծոյ խօսքով:

ԻՆՀՊԵՍ Կ’ԸԼԼԱՅ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ:

Ամենասուրբ Երրորդութեան անունով, Քահանան մկրտեալը ջուրին մէջ երեք անգամ կ’ընկղմէ:

ԻՆՀՈՒ ՀԱՄԱՐ ԵՐԵՔ ԱՆԳԱՄ Կ’ԸՆԿՂՄԷ:

Երեք անգամ ընկղմելը օրինակն է Քրիստոսի երեքօրեայ թաղման:

ԻՆՉ Է ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՕԳՈՒՑԸ:

Երախան մկրտութեամբ կը մաքրուի սկզբնական մեղքէն, որ իրեն հետ ծնած է, եւ մանաւանդ սուրբ Ասագանէն վերստին ծնելով Աստուծոյ որդի, քրիստոնեայ եւ Սուրբ Եկեղեցւոյ անդամ կ’ըլլայ:

ԻՆՉ Է ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԻՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ:

Երախան եթէ մանուկ է, իր կնքափօր բերնով, իսկ եթէ չափահաս է, ինքն իր բերնով պէտք է հաւատք, յոյս, սէր եւ մկրտութիւն խնդրէ:

ԻՆՉ Է ՀԱՌԱՏՔԸ:

Հաւատքը այն ներքին հաստատ համոզումն է, որով մենք կը դաւանինք Աստուծոյ Որդիին միջոցաւ յայտնուած ճշմարտութիւնները:

Ո՛ՒՐ ԿԸ ԳՏՆՈՒՒՆ ԱՅԴ ՃՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ:

Անոնք կը գտնուին Աստուածաշունչին մէջ:

ԻՆՉ Է ՅՈՅԱԸ:

Յոյսը աստուածային պարգեւ մըն է, որով կը սպասենք վայելել Աստուծոյ խոստացած բարիքները, թէ՛ հոս եւ թէ հանդերձեալին մէջ:

ՈՐՈՂՔ ԵՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԽՈՍԱՅԱ ԲԱՐԻՔՆԵՐԸ:

Ներքին խաղաղութիւնը, Սուրբ Հոգիին պտուղներն ու պարգեւները եւ անվախճան երանութիւնը:

ԻՆՉ Է ՍԵՐԸ:

Սէրը գերազանց առաքինութիւն մըն է, որով մենք կը սիրենք զԱստուած ամէն բանէ աւելի, եւ մեր ընկերն ալ՝ մեր անձին պէս:

ԻՆՉ Է ԴՈՒՇՄԸ:

Դրոշմը Սուրբ Միւռնոնով օծումն է. այս խորհուրդը առաքեալներուն ժամանակ ձեռք դնելով կը կատարուէր, որուն միջոցաւ մկրտեալը Սուրբ Հոգին կը ստանար:

ՀԻՄԱ ԻՆՀՊԵՍ ԿԸ ԿԱՏԱՐՈՒ:

Դրոշմը կը կատարուի երեխային նախ ճակատը, ապա աչքերը, ականջները, քիթը, բերանը, ձեռքերը, սիրտը, կոնակը եւ ուրքերը Սուրբ Միւռնոնով խաչաձեւ օծելով:

ԻՆՉ ՕԳՈՒՑ ՌՆԻ ԴՐՈՇՄԸ:

Դրոշմը Սուրբ Հոգիով կը զօրացնէ մկրտեալին քրիստոնէական հաւատքը եւ զօրութիւնը կու տայ պատուէրները պահելու:

ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸ

ԲՈՒՆ ՊԱՏԱՐԱԳ ԿԱՄ ՀԱՌԱՏԱՅԵԼՈՅ ՊԱՏԱՐԱԳ

ՏԵՐՈՒՆԱԿԱՆ ԱՂՕԹՔ

Մինչ վերոյիշեալ Յիշելեաց քարոզը կ’եղանակուի, պատարագիչը կ’աղօթէ Հօր Աստուծոյ, շնորհակալութիւն յայտնելով անոր անսահման ողորմութեան համար, «որ մեզ՝ որ մըղքի դատապարտութեան ենթակայ էինք, շատ աւելի պատուեց քան երանելի Նահապետները, որովհետեւ անոնց Աստուածը կոչուեցաւ, իսկ մեզի գթալով՝ հաճեցաւ Հայր կոչուիլ», իրեն որդեգիր դարձնելով: Ուստի բոլոր հաւատացեալներուն անունով կ’աղաչէ, որ «մեզի տրուած որդեգրութեան այս շնորհքը օրէ օր աւելի պայծառանայ իր սուրբ Եկեղեցիին մէջ»:

Ապա, ծածուկ այս աղօթքը կ’աւարտէ բարձրաձայն կոչով մը՝ «եւ տուր մեզ համարձակաձայն բարբառով բանալ զբերանս մեր, կարդալ զքեզ, երկնատրդ Հայր, երգել եւ ասել» (=եւ թոյլ տուր, որ համարձակօրէն դիմենք քեզի, ի՛վ երկնաւոր Հայր, եւ երգաձայն աղօթքով ըսենք):

Պատարագիչին այս հրաւերին իբրեւ պատասխան, Եկեղեցւոյ միութեան գիտակցութեամբ եւ Աստուծոյ որդեգիր դարձած ըլլալու երջանկութեամբն ու երախտագիտութեամբը լեցուած՝ հիմա հաւատացեալները միասնաբար կ’երգեն Տէրունական աղօթքը՝ «Հայր Մեր»:

ՄԻԱՅՆ ՍՈՒՐԲ, ՄԻԱՅՆ ՏԵՐ

Անմիջապէս կը յաջորդէն երկու երգեր, որոնք հաւատքի խոստովանութիւն են:

Առաջինը, «Միայն Սուրբ, միայն Տէր, Յիսուս Քրիստոս, ի փառս Աստուծոյ Հօր. ամէն», փառաբանութիւն մըն է միակ Սուրբին, մեր միակ Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի, որուն ընդմէջէն մենք կը փառաւորենք երկնաւոր Հայրը: Այս հաւատքի խոստովանութիւնը, հնագոյն Պատարագին յատուկ, նոյնինքն Աստուածաշունչէն առնուած տող մըն է (Փլպ 2.11):

Երկրորդ եզը փառաբանութիւնն է ամենասուրբ Երրորդութեան երեք անձերուն, նախ առանձին-առանձին («Օրինեալ Հայր Սուրբ Աստուած Ճշմարիտ...»), յետոյ երեքը միասին, փառատրութեամբ հանդերձ («Օրինութիւն Հօր եւ Որդւոյ եւ Սրբոյ Հոգւոյն, այժմ...»):

Մինչ այդ, պատարագիչը դարձեալ ծածուկ աղօթքի մէջ է, այս անգամ՝ խոնարհած վիճակով, որ խնդրանքին թախանձական ըլլալը կ’արտայայտէ: Ան կ’աղաչէ, որ Տէր Յիսուս Քրիստոս զինք եւ իրեն պաշտօնակիցները «արժանի նկատէ եւ իր անարատ Մարմինն ու թանկագին Արինը տայ իրենց, որպէսզի իրենք ալ ամբողջ ժողովուրդին տան»: Ապա, երկրպագելով կը համբուրէ Սեղանը, յետոյ մաղզման սկիհէն վերցնելով կը դնէ Սեղանին վրայ: Սուրբ Մարմինը առնելով՝ լման կը թաթխէ անապական Արինին մէջ, դարձեալ աղօթելով որ Տէրը մեր մեղքերուն թողութեան ծառայեցնէ անոր ճաշակումը:

Այնուհետեւ, պատարագիչը դարձեալ ծածուկ պատուական Մարմնոյ եւ յԱրենէ Տեառն մերոյ եւ Փրկչին Յիսուսի Քրիստոսի ճաշակեցոյք սրբութեամբ...» բառերով կը դառնայ ժողովուրդին եւ Տիրոջ Մարմինո՞ւն ու Արինովը զանոնք կ’օրինէ, հրաւիրելով որ հաւատացեալներ զան եւ ճաշակեն զանոնք, որովհետեւ անոնցմով Յիսուս Քրիստոս ինք՝ «երկինքէն իջած՝ մեզի կը բաշխուի»: Եւ կ’աւելցնէ. «Ասիկա Կեանք է, Յարութեան յոյս, եւ մեղքերու քաւութիւն ու թողութիւն»:

Բայց ժողովուրդին ճաշակումը անմիջապէս տեղի չ’ունենար: Պատարագիչը դէպի Սեղան կը վերադառնայ, եւ վարագոյրը կը քաշուի, որպէսզի պատարագիչը առանձնութեան մէջ նախ ինք հաղորդուի, նախապատրաստելով ժողովուրդին հաղորդումը:

ՏԵՐ ՈՂՈՐՄԵԱ

Անցեալին այստեղ վարագոյր գոցել չկար: Սարկաազը անմիջապէս կը ձայնէր՝ «Սաղմոս ասացէք Տեառն Աստուծոյ մերում, դպիրք...», եւ ժողովուրդ ու դպիրներ կը սկսէին երգել «Օրինեալ է Աստուած: Քրիստոս պատարագեալ բաշխի» օրհներգը: Ներկայիս, սակայն, այստեղ եկեր տեղատրուր է մեր ժողովուրդին շատ սիրելի կտոր մը՝ «Տէր Ողորմեա»ն:

Հին Պատարագին մէջ «Տէր Ողորմեա» չկար, որովհետեւ այդ երգը ինքը չկար մինչեւ 1772 թուականը: Այդ թուականին անիկա գրուեցաւ Սիմէոն Երեւանցի Կաթողիկոսին կողմէ, այն ալ՝ իջ պատարագին համար: Իրմէ ետք էր, որ (թէպէտ դժուար է ճշդիւ ըսել՝ երբ) անիկա սիրուելով՝ մուտք գործեց Պատարագին մէջ: Ուրեմն՝ հազիւ 250 տարուան կեանք ունի անիկա, իսկ Պատարագին մէջ՝ դեռ աւելի նուագ:

Հետաքրքրական է, որ ամէն անգամ երբ այս մասին կը խօսինք՝ ժողովուրդը կը զարմանայ, եւ երբ նոյնիսկ կատակով կ’ըսենք, որ այս յետսամուտ տարրը պէտք է դուրս գայ Պատարագէն, ժողովուրդը կը դժգոհի ու կը բողոքէ...:

(Շարունակելի 14)
«ՀԱՍԿՆԱՆՔ ՄԵՐ ՊԱՏԱՐԱԳԸ»
ՍՈՒՐԲ ՊԱՏԱՐԱԳԻ ԶԱՐԳԱՅՈՒՄԸ,
ԿԱՌՈՅՑԸ, ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆԸ
ԶԱՐԵՀ ԱՐՔ. ԱԶՆԱՌՐԵԱՆ

Ազգային Առաջնորդարան
Armenian Prelacy of Canada
Prélature Arménienne du Canada

514-856-1200
prelacy@armenianprelacy.ca
www.armenianprelacy.ca

Խմբագիր՝ Հոգեշնորհ S. Յակոբ Վրդ. Եագուպեան
3401 Olivar Asselin Montréal, Quebec H4J 1L5

Armenia’s Samvel Terteryan becomes World U20 Wrestling Champ, beating Azerbaijani opponent

BRATISLAVA — Armenia’s Samvel Terteryan on August 17 beat his Azerbaijani opponent, Javidan Nematov, to become the world under-20 Greco-Roman wrestling champ.

Tertaryan was competing in the World Wrestling Championships being held in Bratislava, Slovakia.

Compteing in the 77-kilogram category, the match finished 1-1, with Terteryan taking

the victory on criteria because he scored the first point of the bout.

It was Terteryan’s second victory over Nematov in a major final this year. Terteryan also defeated his Azerbaijani rival 4-0 in the U20 European Championship final.

Samvel Terteryan’s victory comes a year after his brother, Gaspar, became world U20 wrestling champion, in competition held in Zagreb, Croatia.

Four Artsakh youth athletes to represent Armenia at 2026 IMMAF World Championships

YEREVAN — Four young athletes from families forcibly displaced from Artsakh are representing Armenia at the 2026 IMMAF Youth World Championships in Abu Dhabi, with their participation fully funded by the U.S.-based Lorik Humanitarian Fund.

Karen Arzumanyan, Tigran Gasparyan, Samvel Avetisyan and Erik Hayrapetyan qualified to compete for Armenia after achieving leading results in their respective age and weight categories. The championship is being held from August 16 to 23.

Lorik Humanitarian Fund raised \$3,600 — \$900 for each athlete — to cover participation fees, accommodations and related expenses.

Arzumanyan, 17, is competing in the 61.2 kg division, while Gasparyan is the reigning Armenian champion in the 16-17 age group at 52.2 kg. Avetisyan is Armenia’s current champion at 48 kg, and 13-year-old Hayrapetyan placed second nationally in the 40 kg division.

All four athletes come from families displaced from

Artsakh following the September 2023 exodus and have continued training in Armenia under Stepan Shahmuradyan, Vice President of the Armenian MMA Federation and a trainer at Shahmuradyan Fight Club.

With the athletes’ championship participation secured, Lorik Humanitarian Fund has also launched a campaign to raise approximately \$2,500 for new equipment at their training gym. About \$600 has already been raised.

The gym also provides free training to children of fallen Armenian servicemen and children affected by the September 2023 fuel depot explosion in Artsakh.

Lorik Humanitarian Fund President Shunt Jarchafjian said the initiative reflects the organization’s effort to move beyond immediate humanitarian assistance and create longer-term opportunities for displaced Artsakh youth.

The Armenian MMA Federation, headed by President Garegin Aghabalyan, is fielding Armenia’s youth national team at the Abu Dhabi championships.

Iran says no agreement reached with Armenia on TRIPP project

TEHRAN — Iran has not reached any preliminary agreement with Armenia on the Trump Route for International Peace and Prosperity project, which Tehran opposes and has conveyed its concerns to Prime Minister Nikol Pashinyan and other Armenian leaders.

Major General Yahya Rahim Safavi, an Iranian military commander, stated this, as he commented on the situation around the TRIPP project and the respective talks with Armenia, the Sepah Pasdaran Telegram channel reports.

“There is neither real understanding nor common ground on this issue. We [i.e. Iran] have openly and clearly brought our red lines to Ar-

menia’s attention,” Major General Yahya Rahim Safavi, a former commander of Iran’s powerful Islamic Revolutionary Guard Corps, said in a post on the Telegram social media platform.

“On the other hand, if we are against the U.S. presence in the Persian Gulf, then why should we support their presence in the South Caucasus? We view the region and the security of our borders as a whole. Therefore, this project—in its current format—poses a threat to Iran,” Safavi added.

The major general is currently a military adviser to the top military aide and senior advisor to the Commander-in-Chief of Iran’s Armed Forces.

ARS continues to deliver essential humanitarian assistance to Lebanese Armenians

WATERTOWN — Lebanon’s ongoing economic crisis has taken a devastating toll on its population, including the Lebanese Armenian community, who are an integral and vital part of the society.

The Armenian Relief Society is launching a fundraising campaign to extend a helping hand to our sisters and brothers in Lebanon. For many, even the most basic necessities such as a hot meal, essential medication, or necessary hospital care remain beyond reach.

This fundraising campaign has three primary objectives:

- Providing hot meals for individuals and families in need
  - Supplying essential medications to those who can’t afford them
  - Assisting with hospital and medical costs
- Every donation, regardless of its amount,

can bring hope, ease suffering, and make a meaningful difference in someone’s life.

“Your support will send a powerful message to our compatriots in need: they are not alone, and they have not been forgotten,” a statement from the ARS Central Executive said on August 17.

“Together, we can stand beside them in this time of hardship and offer not only much-needed assistance but also hope, dignity, and solidarity,” the ARS added.

Established in 1910, the Armenian Relief Society operates in 26 countries, serving the humanitarian needs of Armenians and non-Armenians alike. Through its avowed mission and numerous philanthropic projects, the organization has empowered women to make an impact on their communities and has promoted education, health, and humanitarian aid.

Julie Crowley named Canada’s next ambassador to Armenia

OTTAWA — Global Affairs Canada announced on August 6 that Julie Crowley will become Canada’s next Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary to the Republic of Armenia, replacing Andrew Turner. The announcement did not include a date for Crowley to formally assume her duties in Yerevan.

Crowley is a career diplomat who joined Canada’s foreign service in 2003. She holds a law degree and a certificate in journalism from Laval University, as well as a master’s degree in political science from the Université du Québec à Montréal. She previously worked at Global Affairs Canada as a legal adviser on environmental and oceans law and as a manager responsible for corporate governance affairs.

Much of Crowley’s diplo-

matic and development career has focused on Africa. She has served in Zambia, Zimbabwe, the Democratic Republic of the Congo, Rwanda and Ethiopia, where her responsibilities included Canada’s relations with the African Union. From 2019 to 2023, she was the regional director of the International Development Research Centre’s Central and West Africa office in Senegal, overseeing work in 24 countries. Most recently, she served as Canada’s high commissioner in Rwanda and ambassador to Burundi.

Crowley will replace Andrew Turner, who was appointed in September 2023 as Canada’s first resident ambassador to Armenia. Turner joined the foreign service in 2002 and previously served in Saudi Arabia, Syria,

Afghanistan, Pakistan and Iraq. Before his appointment to Yerevan, he was deputy director and later director of Global Affairs Canada’s Eastern Europe and Eurasia Division.

Turner’s tenure coincided with a significant expansion of Canada’s permanent diplomatic presence in Armenia. The Canadian Embassy in Yerevan was officially opened by then-foreign minister Mélanie Joly on October 25, 2023, following Ottawa’s June 2022 decision to establish a full embassy with a resident ambassador. That decision was informed partly by former minister Stéphane Dion’s special-envoy report on strengthening Canadian support for Armenia’s democratic

Continued on page E2

Pashinyan ousts National Security chief, appoints ex parliament speaker

YEREVAN — Armenia’s Prime Minister Nikol Pashinyan announced on August 16 that he is replacing Armenia’s long time National Security chief Armen Grigoryan and is appointing the controversial former Parliament speaker Alen Simonyan, who in the past has insulted Artsakh Armenians and has criticized Armenia’s allies.

“It’s not that I’m dissatisfied with Armen Grigoryan’s work,” Pashinyan told journalists after the cabinet meeting, where he announced Simonyan’s appointment. “But it’s not that I’m so satisfied with my own work that I consider it perfect. I think such decisions are normal in politics.”

Pashinyan also announced that he had offered Grigoryan another position on his staff. He did not specify the position but said that Grigoryan had turned it down.

During the past eight years of his tenure, and especially after 2021, Grigoryan was actively involved in the processes of Armenian-Azerbaijani relations and the peaceful settlement of the Nagorno-Karabagh conflict.

Not long ago, in 2022, Grigoryan tried to advance issues related to the security and rights of Armenians living in Artsakh during talks with

with his Azerbaijani counterpart, Hikmet Hajiyev, a chief advisor to President Ilham Aliyev of Azerbaijan.

“There was an agreement between me and the assistant to the Azerbaijani president to create an international mechanism for Nagorno-Karabagh and Azerbaijan to discuss the rights and security of the Armenians of Nagorno-Karabagh,” Grigoryan had stated.

However, Baku never agreed to any international mechanism, and a year later, in 2023, Azerbaijan launched a violent attack on Artsakh that forcibly displaced the Armenian population there, which fled to Armenia.

Grigoryan’s last meeting with Hajiyev was in Dilijan, a week after the June 7 parliamentary elections. Many wondered why Hajiyev had rushed to Armenia after the elections.

As Pashinyan explained in parliament, the purpose of the Grigoryan-Hajiyev meeting was to “manage the threat of war” created after the elections. Judging by Pashinyan’s statement, the Azerbaijani side was concerned about the nearly half a million votes received by the opposition forces.

A longtime Pashinyan ally, Simonyan served as parliament speaker from 2021-2026. He ex-

pected to retain his post after the parliamentary elections held on June 7 and won by Civil Contract. However, the party’s governing body instead designated Ruben Rubinyan, who was elected in August.

Simonyan was often seen as a loose cannon, publicly criticizing Armenia’s allies, among them Russia, and insulting Artsakh Armenians.

In an eyebrow-raising incident last year, Simonyan came to Baku’s defence, seemingly empathizing with what he called Azerbaijan’s “big wounds,” and rationalizing demands by Aliyev who was pushing for no Armenian border checks along the road going through Syunik to Nakhichevan—the Trump Route for International Peace and Prosperity.

In another disparaging remark in 2024, Simonyan faced strong opposition criticism after implying that Azerbaijan had a legitimate right to recapture Artsakh by force.

“When the second Karabagh war started [in 2020] we were very upset because the world did not respond to that war the way we wanted,” Simonyan said at the time. “The reason [for that response] was also the lack of legitimacy, the lack of legitimacy on our side.”

GOVERNMENT OF CANADA INVESTS \$50 MILLION TO STRENGTHEN CANADA'S AGRI-FOOD SECTOR

In a recent press declaration made by Heath MacDonald, Minister of Agriculture and Agri-food, on behalf of Mélanie Joly, Minister of Industry and Minister responsible for Canada Economic Development for Quebec Regions, joined by Sean Casey, MP for Charlottetown and Parliamentary Secretary to the Minister of Veterans Affairs and Associate Minister of National Defence, a \$50-million investment to strengthen Canada's agri-food sector was announced. This investment will help fund Natural Products Canada's (NPC) \$94.8 million project that will enable NPC to create over 550 new jobs and generate over \$1.8 billion in GDP and help NPC establish a new Capacity Building Fund.

"Canada's future prosperity depends on our ability to produce more of what we need here at home. Through the National Food Security Strategy, we are strengthening Canada's food system, improving our resilience across our supply chains and helping ensure Canadians have reliable access to affordable and nutritious food. Our investment in Natural Products Canada will help turn Canadian innovation into Canadian solutions by accelerating the commercialization of homegrown agri-food and bio-based technologies, creating well-paying jobs and further strengthening Canada's food security," said minister Joly.

Minister MacDonald said: "Farmers and agri-food businesses are key to a stronger Canadian economy and a more secure food supply. Our government is committed to investing in innovation across the agriculture and agri-food sector, to meet the needs of producers and processors and keep healthy and affordable food within reach for all Canadians."

CANADA INVESTS TO HELP NIAGARA BUSINESSES

In a recent press briefing made by Chris Bittle, MP for St. Catharines, on behalf of Evan Solomon, Minister of Artificial Intelligence and Digital Innovation and Minister responsible for the Federal Economic Development Agency for Southern Ontario (FedDev Ontario), a new \$11.3-million package was announced in support for 13 Niagara Region businesses affected by trade disruptions. These businesses include Black Creek Metal Inc., Canada Perforating Inc., Canadian Babbitt Bearings Ltd., Can-American Stone Spreader Sales Limited, CMI Heavy Industries, Free Force Machining Technology Inc., Hastec Group Inc., High Strength Plates & Profiles Inc., Lakeview Vineyard Equipment Inc., St. Catharines Pattern Limited, TD Greenhouses Ltd., Valbruna ASW Inc., and VTR Feeder Solutions.

"The Government of Canada is providing targeted support to ensure that Canadian businesses have the support they need to navigate tariff-related challenges and remain competitive. Today's investments in these 13 Niagara Region businesses will help strengthen their operations, expand into new markets, and build resilience against external pressures. By backing local businesses, we are protecting jobs, reinforcing regional supply chains, and supporting long-term economic growth to keep Canada strong," said Minister Solomon.

MP Bittle said: "These investments will make a real difference for businesses here in the Niagara Region. Together we are helping companies adapt to new challenges."

INVESTING IN KELOWNA TO PREVENT YOUTH GANGS

In a recent press declaration made by Gary Anandasangaree, Minister of Public Safety, a new \$1.68- million federal investment was announced to help fund the Strong Roots Initiative: "Empowering Youth, Families and our Community for Safer Futures" project over a five year period. This project will be initiated by the Childhood Connections - Okanagan Family and Childcare Society in Kelowna, British Columbia, and will be funded through the Youth Gang Prevention Fund (YGPF).

"A key way to keep communities safe is to make sure young people have the support and opportunities they need to thrive. Through the Youth Gang Prevention Fund, programs like the Strong Roots Initiative give local youth a positive path forward and help them make choices that lead to brighter futures while contributing to safer, stronger communities," said Minister Anandasangaree.

Stephen Fuhr, MP for Kelowna and Secretary of State (Defence Procurement) said: "This project will provide youth in Kelowna with opportunities to develop important life skills while making a positive impact in their communities. By supporting local youth and addressing potential risk factors, we are ensuring safer communities where families can thrive."

"The initiative is about creating strong, lasting family roots for young people and families in our rapidly growing community. With support from Public Safety Canada, we are investing in programs that strengthen the foundations families need to thrive; improving literacy, fostering mentorship, reducing food insecurity, supporting wellness, and creating meaningful connections that build resilient families and a stronger community," said Jason Ranchoux, Executive Director, Childhood Connections.

ISHKHAN GHAZARIAN
Local Journalism Initiative Reporter

Armenia, India establish new military cooperation

YEREVAN — Armenia and India have taken another step toward expanding their military partnership, establishing a new framework for direct cooperation between the General Staffs of their armed forces.

Armenia's First Deputy Minister of Defence and Chief of the General Staff, Lieutenant General Edvard Asryan, met with Indian Defence Secretary Rajesh Kumar Singh in Yerevan on August 17 as part of Singh's official visit to Armenia.

The two officials discussed the current state and prospects of Armenian-Indian defence cooperation. Under an agreement reached previously, Asryan and Singh also exchanged a document formally establishing a new format for cooperation between the General Staffs of the two countries, the Armenian Defence Ministry said.

The meeting followed talks earlier in the day between Singh and Armenian Defence Minister Suren Papikyan. Those discussions covered bilateral defence cooperation, including military-technical ties, as well as regional and international

security issues. Singh arrived in Armenia on August 16 for an official visit aimed at discussing the future direction of defence and strategic cooperation between the two countries.

The visit comes amid a significant expansion of Armenia-India defence relations, which in recent years have developed beyond arms purchases to include regular institutional contacts, military education, training and exchanges between defence officials.

The two countries held their first formal defence consultations in Yerevan in May 2024. Those talks resulted in the approval of an Armenia-India Defence Ministries Cooperation Plan for 2024-2025 and an agreement to establish a joint working group on bilateral defence cooperation. The consultations covered military-technical cooperation, military education, combat training and the exchange of professional experience.

Military-to-military contacts have continued to expand since then. In January 2025, Papikyan welcomed Group Captain Manish Tolani as India's

first resident defence attaché in Yerevan, a move the Armenian Defence Ministry described as significant for strengthening bilateral cooperation.

Asryan also travelled to India in April 2026, where he held talks with Indian Chief of Defence Staff General Anil Chauhan and Singh. The Armenian delegation reviewed progress under the bilateral cooperation plan and reached agreements aimed at deepening cooperation in professional military fields.

Military-technical cooperation has meanwhile become one of the most visible elements of the relationship. One of the earlier major transactions was Armenia's approximately \$40 million acquisition of four Indian-made Swathi weapon-locating radar systems. Since 2022, the two countries have broadened their defence procurement relationship to additional weapons systems.

India confirmed another major milestone in January 2026, when Defence Minister Rajnath Singh formally flagged off the first tranche of Guided Pinaka rockets destined for Armenia.

JULIE CROWLEY...

continued from page E1

institutions and development.

The opening of the embassy marked a major transition in a relationship that had previously been managed largely through Canadian diplomatic missions outside Armenia. It provided Ottawa with a permanent platform for direct engagement with the Armenian government, civil society and local communities, while expanding Canada's capacity to support democratic governance, regional stability and economic cooperation.

The Armenian Canadian community has been a central driver of the relationship for decades. Through sustained community, parliamentary and public advocacy, Armenian Canadians have helped keep Armenia, the Armenian Genocide, Artsakh and broader Canada-Armenia relations on the national agenda. Canada officially describes the bilateral relationship as benefiting from close people-to-people ties and recognizes an engaged Armenian community of more

than 60,000, while Armenian diplomatic representatives have similarly credited the community with strengthening Armenia's presence in Ottawa.

Relations between Canada and Armenia were formally established in 1992 and have reached a considerably higher

level of diplomatic engagement in recent years. Canada has become a third contributing state to the European Union Mission in Armenia, deploying Canadian expertise to the civilian monitoring mission operating along Armenia's border regions. The mission's observers and civilian experts currently come from 25 European Union member states and Canada, the only non-EU contributing country.

Ascenseur **Adams** Elevator
Services Inc.

PO Box 30, St-Laurent, Qc. H4L 4V4

RBQ# 1812-6474-22

www.adamselevator.ca

TEL: 514-745-4455 - FAX: 514-745-6613

**RENOVATION, REPAIRS, MAINTENANCE,
INSTALLATION OF ELEVATORS.**

Eddie, Pedro, Joyce Oughourlian

SOUJOUKH SHAWARMA

Ghadir Meat & Restaurant

Մեր ճաշարանն ներս կը սպասարկուին
միջին արեւելեան զանազան
ճաշատեսակներ, օրինակ՝ մենէիշ,
պանիրով պէտրէկ, սուճուխ շաուրմա,
հաւու եւ կովու միսով շաուրմա, հաւու եւ
կովու միսով խորոված, մսաշոթ, չի բօֆթէ,
լման հաւու խորոված, սուճուխ եւ այլ

ՀԱՍՅԷ՝
1848 Lawrence Avenue East
Scarborough, Ontario M1R 2Y4

ՀԵՌԱԶԱՅՆ՝
(416) 750-7404 կամ (416) 750-7400

Ունինք նայել թարմ,
տապկուած եւ ածուխի
վրայ խորոված
ձուկի տեսակներ:

FOR SALE

Central Etobicoke! 100 Summitcrest Dr
3BR , 3Baths Bungalow \$1,449,999

FOR SALE

27 Gunton St - 3 BR, 3 Baths, Exec Town
Aurora \$1,049,000

SOLD!

9 Amos Crt, Markham - 4 BR, 3 Baths True Pride of
Ownership! Immaculate 2 Storey \$1,578,000

FOR SALE

114 Chatfield Dr, Vaughan - 4+3 BR, 6 Baths
Stunning Executive Home! \$1,899,000

Gary (Կիրո) Chahinian
President, Broker of Record
416-258-8892

Gabriel Chahinian
Broker
647-580-5818

Christine Sarkissian
Broker
416-258-8867

ANI BAKERY LTD

Middle Eastern Pizza Lahmajoun

Սեփականատեր՝ Արսեն Տապալադեան

Ուր կը գտնէք հայկական եւ արաբական լահմաճունի տեսակներ՝ փոքր եւ բնական չափերով: Լահմաճունը կը պատրաստենք մեր չափերով եւ յաճախորդներուն պահանջին համաձայն՝ միսը իրենցմէ կամ մեզմէ: Կը պատրաստենք եւ կը ծախենք ռաւի թահինով հաց, պանիրով հաց եւ մենեիշ: Միշտ պատրաստ ենք ձեր ապսպրանքներուն գոհացում տալու ուրախ եւ տխուր առիթներով:

Address: 25 Howden Road, Unit #2, Scarborough, Ontario M1R 3C3 | **Phone:** (416) 285-7164

Բաց ենք շաբաթը վեց օր, կիրակի մինչեւ կէսօրէ ետք՝ ժամը 2:00 (Երկուշաբթի փակ)

ADONIS

Marché méditerranéen

SAUVÉ - DDO - VILLE DE QUÉBEC - LAVAL OUEST - VERTU - BROSSARD - SAINTE-CATHERINE - ANJOU - LAVAL EST - GRIFFINTOWN - GATINEAU
OTTAWA - MISSISSAUGA - SCARBOROUGH - DUNDAS - LONDON

CAMAM

CENTRE
D'ASSISTANCE
MONDIALE
ARMÉNIEN DE
MONTREAL

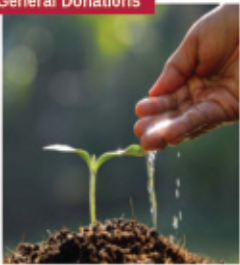
Current Fundraising Campaigns

Our goal is to assist and provide financial aid to at-risk communities around the world and help them to overcome the many hardships that they face in their native countries.

To donate online visit www.camam.org

General Donations

Aid to Artsakh

Campagnes de financement en cours

Notre objectif est d'aider et de fournir une aide financière aux communautés à risque du monde entier et de les aider à surmonter les nombreuses difficultés auxquelles elles sont confrontées dans leur pays d'origine.

Pour faire un don en ligne visiter www.camam.org

3401 Rue Olivar-Asselin
Montréal, Quebec
H4J 1L5
Canada

397 boul. des Prairies
Laval, Quebec
H7N 2W6
Canada

45 Hallcrown Place
Willowdale, Ontario
M2J 4Y4
Canada

Fayçal El-Khoury

Député - Laval-Les-Îles

Bureau de circonscription
674, PLace Publique bureau 200
450.689.4594 • faycal.el-khoury.c1@parl.gc.ca

<http://fel-khoury.liberal.ca/>

 @F_Elkhoury
 @elkhoury2015
 @faycalelkhourymp

HYBRID. POWERFUL. LUXURIOUS.
2025 NX 350H

EXPERIENCE AMAZING

 LEXUS GABRIEL ST-LAURENT

Starting from \$59,785*

3303, ch. de la Côte-de-Liesse, Saint-Laurent, QC H4N 3C2
514 747-7777, lexusgabrielstlaurent.ca

* Vehicle price reflects Manufacturer's Suggested Retail Price (MSRP) in Canadian dollars and includes delivery and destination charge of \$2,205.00, A/C charge of \$100.00, tire levy of \$22.50 and, if leased or financed - applicable RDPRM fee of up to \$48.40 and PPSA service fee of up to \$4.00 (varies by lease/loan/term/province), the luxury surcharge (if, and where applicable) that your selling dealer may apply to the final negotiated vehicle price, and dealer fees of up to \$695.00. GST, QST, insurance, and license are not included. Conditions apply. Contact Lexus Gabriel St-Laurent for more information.

4

ՀՈՐԻԶՈՆ, 24 – 31 օգոստոս 2026

Erevan pourrait durcir les règles relatives à la double nationalité pour les arméniens de la diaspora

EREVAN—L’Arménie devrait durcir les conditions léles imposées aux ressortissants étrangers d’origine arménienne souhaitant obtenir la double nationalité, a déclaré le 14 août le vice-ministre de l’Intérieur, Armen Ghazarian.

Il a évoqué une forte augmentation du nombre de demandes de naturalisation reçues ces dernières années. «Leur nombre a dépassé les 32 000 en 2025, ce qui constitue un record dans l’histoire de l’Arménie», a-t-il déclaré, ajoutant que la plupart des demandeurs sont des arméniens de souche originaires de Russie.

M. Ghazarian a laissé entendre qu’ils cherchaient à contourner les restrictions de voyage sévères imposées par les pays occidentaux aux citoyens russes à la suite de l’invasion de l’Ukraine par la Russie en 2022. Pour eux, la nationalité arménienne est avant tout un titre de voyage, a-t-il précisé.

«D’après mon avis d’expert, cela constitue un problème, et ce problème doit être résolu... Nous présenterons prochainement un projet d’amendements législatifs pertinents visant à y remédier», a déclaré le responsable lors d’une conférence de presse.

En vertu de la législation arménienne, les étrangers peuvent obtenir la nationalité arménienne s’ils résident dans le pays depuis au moins trois ans, parlent la langue officielle et connaissent la Constitution. Les Arméniens de la diaspora sont

exemptés de ces conditions.

Le Service de sécurité nationale arménien (NSS) avait déjà proposé, en juillet 2022, qu’ils ne puissent prétendre à une double nationalité par voie accélérée que s’ils avaient séjourné dans le pays pendant au moins 60 jours au cours des deux dernières années. Le NSS a déclaré que cette mesure permettrait de réduire au minimum les demandes émanant de personnes souhaitant obtenir un passeport arménien afin d’émigrer plus facilement vers d’autres régions du monde et/ou qui «n’ont tout simplement rien à voir avec l’identité arménienne».

Le service de sécurité a notamment visé les arméniens de souche originaires du Liban, de Syrie et d’autres pays du Moyen-Orient soumis à de sévères restrictions en matière de visas de la part des États-Unis et de l’Union européenne. Un projet de loi en ce sens, rédigé par ses soins, n’a toutefois jamais été soumis au Parlement arménien.

Selon M. Ghazarian, le nombre annuel de demandes de naturalisation se situait en moyenne entre 7 000 et 8 000 avant la guerre en Ukraine. Il a dépassé les 20 000 en 2023.

Nelly Davtian, directrice du Service arménien des migrations et de la citoyenneté, a indiqué que 14 770 personnes avaient obtenu un passeport arménien au cours du premier semestre de cette année. La plupart d’entre elles sont des réfugiés du Haut-Karabagh, a-t-elle déclaré aux journalistes.

(RFE/RL)

Les enfants de nationalité arménienne pourraient se voir interdire de fréquenter les écoles arméniennes d’Istanbul

ISTANBUL — Les inspecteurs du ministère turc de l’Éducation ont commencé à effectuer des contrôles dans les écoles arméniennes d’Istanbul, prévient Agos. Ces inspections devraient prochainement s’étendre également aux établissements scolaires grecs et juifs. Selon les informations qui circulent, les inspecteurs auraient informé les directions des écoles qu’il leur était désormais interdit d’admettre des élèves possédant la nationalité arménienne, et auraient proposé que ceux-ci soient transférés dans des écoles publiques turques.

Selon un règlement adopté en 2012, les enfants étrangers pouvaient jusqu’à présent étudier dans les écoles des minorités nationales sous le statut d’«élève invité», bien qu’ils n’aient pas le droit d’obtenir un diplôme de fin d’études. La tentative de mettre soudainement fin à cette pratique, en vigueur

depuis près de 14 ans, suscite de sérieuses inquiétudes au sein de la communauté arménienne et parmi les défenseurs des droits humains.

L’Association pour les droits humains et la solidarité avec les opprimés (MAZLUMDER) travaille actuellement sur les violations présumées du droit à l’éducation des élèves de nationalité arménienne. MAZLUMDER a indiqué à l’hebdomadaire arménien publié en Turquie, Agos, qu’elle cherchait à organiser des rencontres avec des organisations de la société civile, des établissements d’enseignement, les autorités compétentes ainsi que les familles concernées par cette décision.

Il est particulièrement significatif que ces développements interviennent dans le contexte du processus de normalisation des relations entre l’Arménie et la Turquie.

(Armenews)

Le président grec Konstantinos Tasoulas adresse un message direct à la Turquie pour la reconnaissance du génocide des Grecs pontiques

ATHÈNES — S’exprimant lors des célébrations de la fête de la Dormition de la Vierge Marie, Tasoulas a souligné la persévérance historique de la communauté grecque pontique et sa capacité à préserver son identité et ses traditions malgré les persécutions et les violences de masse subies par ses ancêtres.

«Malgré le génocide brutal, les Grecs pontiques ont réussi à renaître à chaque génération et à vivre aussi longtemps que Panagia Soumela existera», a déclaré Tasoulas, soulignant l’importance symbolique du monastère ainsi que la présence continue de la communauté pontique en Grèce et dans le monde.

Depuis ce sanctuaire historique du Vermio, le président est allé plus loin en appelant à une reconnaissance internationale du génocide et en exhortant spécifiquement la Turquie elle-même à reconnaître les événements historiques.

Cet appel intervient dans un lieu particulièrement symbolique. Panagia Soumela, dans le Vermio, est devenue l’un des principaux centres spirituels et culturels de la communauté grecque pontique après l’arrivée en Grèce de réfugiés originaires du Pont, à la suite des événements qui ont détruit une grande partie de la présence grecque, vieille de plusieurs siècles, dans cette région.

Pendant des générations, les Grecs pontiques ont préservé leurs traditions, leur langue, leur musique, leur patrimoine culturel et leur identité religieuse, faisant de Panagia Soumela un puissant symbole de survie et de mémoire.

L’intervention de Tasoulas a également placé la question de la mémoire historique au cœur du débat public entourant le 15 août. Son message ne visait pas seulement à préserver la mémoire des victimes, mais aussi à obtenir la reconnaissance de ce que la Grèce qualifie de génocide des Grecs pontiques, ainsi que des persécutions plus larges dont ont été victimes les populations chrétiennes au cours des der-

nières années de l’Empire ottoman et durant la création de la Turquie moderne.

La déclaration du président grec s’inscrit dans une tendance plus large: cette année, plusieurs dirigeants politiques grecs ont profité des célébrations du 15 août pour aborder des questions liées aux relations entre la Grèce et la Turquie. De la mer Égée au nord de la Grèce, les messages de hauts responsables grecs ont particulièrement insisté sur la mémoire historique, le droit international, la souveraineté nationale et la position de la Grèce dans la région.

Pour la communauté grecque pontique, cet appel à la reconnaissance revêt une importance profonde. Le génocide demeure l’une des tragédies majeures de l’histoire de l’hellénisme pontique, tandis que sa reconnaissance est considérée par de nombreux descendants de survivants comme un élément essentiel de la justice historique.

La question reste profondément controversée entre la Grèce et la Turquie. La Grèce reconnaît officiellement le génocide des Grecs pontiques, tandis que l’État turc rejette la qualification de ces événements comme un génocide.

Depuis Panagia Soumela, Tasoulas a ainsi délivré un message mêlant mémoire, identité et diplomatie : la survie même de l’hellénisme pontique constitue une réponse à la destruction subie par les générations précédentes, et la reconnaissance du passé demeure, selon la Grèce, un élément essentiel pour affronter l’histoire.

Alors que des milliers de personnes se rassemblaient pour célébrer la Dormition de la Vierge Marie, le monastère historique du mont Vermio est une nouvelle fois devenu bien plus qu’un lieu de pèlerinage religieux. Il s’est imposé comme le symbole vivant d’une communauté qui a survécu au déplacement et aux persécutions et qui a transmis son héritage dans une nouvelle patrie.

(Armenews)

L’Arménie ordonne à ses banques de bloquer les paiements contournant les sanctions contre la Russie

EREVAN—Les banques arméniennes doivent désormais identifier et geler les paiements destinés à contourner les sanctions occidentales contre la Russie, conformément aux règles de la banque centrale entrées en vigueur le 12 août.

Ces exigences s’inscrivent dans le cadre d’une nouvelle réglementation relative aux normes minimales de contrôle interne des banques, approuvée par la Banque centrale d’Arménie. Les établissements bancaires doivent mettre en place des systèmes permettant de gérer le risque de contournement des sanctions et d’identifier, de suspendre ou de rejeter les transactions suspectes avant leur traitement, plutôt que de les démêler a posteriori.

Le contrôle va bien au-delà du client assis devant le guichetier. Les banques doivent vérifier les contreparties et toute autre partie impliquée dans une transaction, en tenant compte de sa zone géographique, de la devise et de la localisation, ainsi que de l’origine des biens ou services faisant l’objet du paiement. Pour les particuliers, cela implique de vérifier la nationalité, l’adresse de résidence et la résidence fiscale ; pour les entreprises, leur lieu d’établissement et leur lieu d’activité effectif, ainsi que leurs filiales et leurs bénéficiaires effectifs.

La surveillance doit être continue. Un client doit faire l’objet d’un réexamen dans un délai

d’un jour ouvré suivant toute modification apportée à une liste de sanctions ou à ses propres coordonnées, à l’aide de systèmes automatisés, et les banques qui travaillent régulièrement avec des institutions financières à l’étranger doivent évaluer l’exposition de ces dernières au risque d’évasion, comme l’a rapporté The Moscow Times le 13 août.

L’Arménie a constitué pendant quatre ans l’une des «portes dérobées» les plus fiables permettant de contourner le système financier russe, et cette mesure la ferme par voie réglementaire plutôt que par l’intervention de responsables de la conformité nerveux agissant au cas par cas. Ces mêmes voies acheminent l’argent vers des courtiers aux Émirats arabes unis et dans d’autres juridictions ; ainsi, une règle qui s’applique à l’extrémité arménienne a des répercussions tout au long de la chaîne.

La conseillère financière Natalya Smirnova a expliqué que les banques ne se contenteraient pas de vérifier si un client figure sur une liste de sanctions, mais examineraient également les sources de capitaux et de revenus, les structures de propriété et le parcours de l’argent.

«Si votre entreprise ou votre employeur compte parmi ses fondateurs ou bénéficiaires des personnes sanctionnées, cela peut constituer un motif de refus de crédit, même si vous n’êtes personnellement soumis

à aucune restriction», a-t-elle écrit sur Telegram.

Les établissements de crédit arméniens avaient déjà commencé, à la fin de l’année dernière, à refuser d’ouvrir des comptes à des citoyens russes et à en fermer certains sans autre explication que des «exigences internes de conformité». Selon les données du gouvernement arménien, les russes avaient ouvert plus de 70 000 comptes dans les banques arméniennes en juillet 2022, lors de la première vague d’exode hors de Russie après l’invasion.

Ce durcissement intervient alors que l’éloignement d’Erevan vis-à-vis de Moscou se concrétise en politique. Un sondage IRI réalisé en mai a révélé que 75 % des arméniens étaient favorables à l’adhésion à l’UE, et le parti «Contrat civil» du Premier ministre a remporté les élections de juin sur ce programme, malgré une pression russe sur les exportations arméniennes à l’approche du scrutin.

L’argument opposé avancé par Moscou est que l’adhésion à l’UE et à l’Union économique eurasienne (UEE), dirigée par la Russie, ne peuvent coexister. Pachinian a réintégré le Conseil intergouvernemental de l’UEE le 7 août après une absence de 18 mois, rappelant ainsi que l’Arménie ne quitte pas tant le bloc qu’elle ne se rend discrètement moins utile à celui-ci.

(Armenews)

Lettre à Charles Aznavourian

PAR MONIQUE DURAND

EST-CE D’EN HAUT — CAR C’EST LÀ QUE JE VOUS IMAGINE — QUE VOUS SAISISSEZ MIEUX L’ÉTAT DE NOTRE HUMANITÉ, CHARLES?

Cher Charles,

Croyez-le ou non, je vous découvre. Là. Maintenant. Je vous l’avoue, au temps de votre gloire, j’étais plutôt Marjo et Gerry Boulet, Janis et Joe Cocker. Je reviens de l’Arménie, votre cher pays encaissé dans les montagnes du Caucase du Sud, à cheval entre la Turquie, l’Iran et la Russie.

Fallait-il que j’aille aussi loin pour découvrir l’artiste, mais surtout l’homme que vous étiez? Jusqu’à plus loin que vous-même d’ailleurs. Jusqu’à celles et ceux qui vous ont précédé, vos parents en premier lieu. Ils avaient échappé de justesse aux atrocités ottomanes et à la marche de la mort vers le désert de Syrie. Ils souhaitaient émigrer aux États-Unis. Vous êtes né à Paris en 1924, est-ce la raison pour laquelle ils ont décidé d’y rester?

Votre histoire est aussi exceptionnelle que votre carrière. La sage-femme qui vous a mis au monde dans un hôpital de l’assistance publique, ne pouvant écrire correctement votre prénom arménien, Shahnour, a écrit Charles. Charles Aznavourian. Vous venez d’une lignée d’artistes, votre père chantait, il était baryton, votre mère, comédienne. Ils vous ont d’ailleurs inscrit à l’École des enfants du spectacle, rue du Cardinal-Le-moine à Paris, où les horaires étaient aménagés pour rendre la vie plus facile à ces familles bien spéciales. Votre père avait un café juste en face, Le Caucase, qui accueillait des exilés d’Europe centrale et d’Europe de l’Est. Le sentiment de l’exil est toujours resté chevillé aux corps de vos parents. Ils n’en ont jamais guéri.

Pendant la Deuxième Guerre mondiale, ils ont caché des juifs et des arméniens en exil, dont le couple de résistants communistes Mélinée et Missak Manouchian. Missak a été fusillé par les nazis le 21 février 1944 au mont Valérien, à l’ouest de Paris. Il est entré au Panthéon, en compagnie de Mélinée, le 21 février 2024 sous la présidence d’Emmanuel Macron.

Je vous écris ces mots à bord d’un petit avion qui me conduit de Montréal à Sept-Îles, sur la Côte-Nord du Québec, en cet hiver 2026. Nous survolons une étendue de nuages duveteux où mon regard se perd. Au-dessous, il y a la terre que j’entraperçois par bribes colorées entre le blanc de la neige, le bleu du fleuve et le vert des montagnes. Chaque fois que je navigue dans le ciel, mon petit carnet de notes s’emballa comme une bourrasque de neige folle, je ne saurais vous dire pourquoi. Le ciel me rapproche des Muses, comme les mers et les déserts, me rendant presque palpable la chair du temps.

Vous avez été élevé, avec votre sœur Aïda, dans une atmosphère de musique et de théâtre. Vous vous produisez au Casino de Paris à 12 ans ! Bientôt votre vie bascule. En 1946, la grande Édith Piaf vous remarque,

vous prend sous son aile et vous emmène en tournée avec elle. On dit que c’est elle qui vous dénichera un premier engagement à Montréal en 1948, dans un cabaret appelé Au Faisan doré. Là, votre destin d’artiste prend forme. Fait intéressant : ce cabaret du boulevard Saint-Laurent avait été lancé pour concurrencer les cabarets anglophones et séduire un public francophone. Toute votre vie, Charles, vous resterez fidèle au Québec et à son public. «L’Arménie est mon âme et le Québec est plutôt mon cœur» furent vos mots quand vous avez reçu l’Ordre du Canada en 2008.

Après le Québec, vous rentrez en France en 1950, sur les «ordres» d’Édith Piaf, car d’elle, vous avez été l’esclave ébloui et consentant. Votre carrière a du mal à prendre son envol de ce côté-là de l’Atlantique. Les critiques sont assassines et vous traitent de «crapaud enrhumé». Vous devrez patienter jusque dans les années 1960 pour que tout change et que votre popularité décolle. La France s’extasie, comme du reste toute la francophonie.

Toujours à bord de mon petit avion. Je suis assise côté fleuve. Je pense à cette jeune Arménienne, Tsovinar, étudiante à Paris, qui me disait s’asseoir dans l’avion toujours du côté du mont Ararat, demi-dieu de son peuple, quand elle rentre en Arménie pour les vacances.

Les nuages se sont dissipés. J’aperçois les cabou-rons du Kamouraska, comme des petits pains ronds et gourmands, puis les îles du Bic, avant d’apercevoir le bel édifice de l’Université du Québec à Rimouski. De petits continents de glace se déplacent au gré des vents et des courants sur le fleuve moucheté de leur blancheur. C’est d’en haut que l’on saisit mieux l’état du fleuve. Est-ce d’en haut — car c’est là que je vous imagine — que vous saisissez mieux l’état de notre humanité, Charles ? D’où l’on vient et où l’on va ? Où nous mènera le temps à venir ? Ces années-ci, nous marchons en aveugles dans un monde où renaissent nos vieux démons et dans des univers technos inconnus.

Vous avez 40 ans quand, à l’occasion d’une tournée mondiale, vous mettez les pieds en Arménie pour la première fois, même si elle vous habitait depuis vos langes. Vous aviez été nourri des récits que vous racontaient vos parents de leur chère patrie. Depuis tout petit, vous fréquentez le pays de leurs songes, où la ténébreuse mélancolie du monde passait dans le lait des mères.

Vos liens avec le pays caucasien prennent véritablement corps autour du puissant tremblement de terre du 7 décembre 1988 qui dévaste le nord et fait 25 000 morts. Pour lui venir en aide, vous enregistrez, avec 90 artistes, la chanson Pour toi Arménie. «Tes printemps fleuriront encore / Tes beaux jours renaîtront...» Un

million de copies vendues !

Vous êtes devenu un géant, les honneurs pleuvent. En 1995, vous êtes nommé ambassadeur et délégué permanent de l’Arménie auprès de l’UNESCO. Vous extirpez la nation «des limbes de l’histoire universelle où elle a longtemps été confinée», écrit la spécialiste Sarra Khaled. Et vous donnez une voix à la diaspora. En 2004, pour vos 80 ans, vous recevez le titre de «héros national de l’Arménie». Et puis, en 2008, vous êtes fait citoyen du pays.

Votre conscience du passé douloureux de l’Arménie a toujours été enveloppée de retenue, de réserve, au fond de la même capacité à résister et à rebondir que j’ai découverte en conversant avec vos compatriotes là-bas, au pays de vos pères. Vous avez choisi de conjurer la blessure et de chanter l’amour et l’espoir. «Lyrisme, pudeur et poésie sont les principales caractéristiques d’un discours intime sur le génocide qui parvient à faire de l’œuvre un lieu de mémoire», écrit encore la spécialiste Sarra Khaled.

***

J’ai fait longuement le tour du monument élevé à votre mémoire au centre-ville d’Erevan, capitale de l’Arménie, au moment où une jeune guide vous présentait à un groupe de touristes. C’était beau à voir et à entendre. Votre nom résonnait dans l’air, s’élevait peut-être jusqu’à vous. Car je vous imagine toujours en surplomb de la Terre. Peut-être parce que vous êtes devenu l’Arménien le plus célèbre de la planète. Un centre culturel porte aussi votre nom à Erevan, je m’y suis rendue. La Maison Charles Aznavour est juchée au haut d’une colline, elle embrasse la ville et la vie.

Une jeune guide touristique devant le monument élevé à la mémoire de Charles Aznavour. Le nom du célèbre artiste résonnait dans l’air. C’était beau à voir et à entendre.

Mais le plus bel hommage qui, à mes yeux, vous ait été rendu vient d’une jeune chanteuse arménienne interprétant La Bohème, accompagnée par la violoncelliste de réputation internationale Astrig Siranossian dans un café d’Erevan. Des frissons nous parcourent. Vous aurez fait ça, Charles: léguer vos mots et vos chants au temps long de l’histoire des vôtres. Et de notre histoire à toutes et tous.

Retour dans mon petit aéronef. Nous approchons de Sept-Îles. Je les compte au-dessous. Les sept sont bien là, baignées de lumière au milieu du golfe. Déferlement glacé des vagues sur les plages immenses. Long détour au-dessus de la rivière Moisie désertée par les saumons en attendant l’été. L’appareil frôle les têtes d’épinettes. La piste est en vue.

(Le Devoir, 15 août 2026)

H | D

Hovsep Dadaghlian
Avocat • Lawyer
hovsepd.avocat@outlook.com
T: 514-839-3861
F: 438-818-7623
4498 Desserte Sud Autoroute 440 Ouest
Laval, Québec, H7T 2P7

STHADAD BOULANGERIE PÂTISSERIE

Ouvert chaque jour

1455 Blvd. Saint-Martin
Laval, Québec, H7S 1N1

+1 (450) 667-0055

Kevin Asadourian
General Manager
Directeur général
Kevin@gabriel.ca

AUTOMOBILE
GABRIEL
EST

7177 Boulevard Henri-Bourassa E, Montreal, QC H1E 7L8
T. : 514 218-7777
www.automobilegabrielest.com

Automobile Gabriel Est

KRIKOR MAROUNIAN RLU
Independent Financial Security Broker
Life Insurance • Disability & Critical Illness Insurance
Group Insurance • RRSP/TFSA/RESP
Travel/Visitor Medical Insurance
11820 General Giraud
Montreal, QC H4J 2H6
Res: (514) 332-7021
Fax: (514) 731-7499
Cell: (514) 927-2666
krikormar@gmail.com

Pâtisserie Samadi et fils

Tél.: 514.315.9572
5995, boul. Gouin Ouest, #102
Montréal, QC. H4J 2P8
www.patisseriesamadi.ca / zakaria@patisseriesamadi.ca

Tél.: 514.507.9573
595, boul. de la Côte-Vertu
St-Laurent, QC. H4L 1X8

VIZUALIS
optométriste
DR SHANT DONABEDIAN
Centre d’Achat Fairview • Fairview Mall
Pointe Claire
514 695 2555 · VIZUALIS.CA

Stéphane BOYER
Maire de Laval

Seta TOPOUZIAN
Conseillère municipale
de Renaud

514 862-1402 | s.topouzian@laval.ca

Pâtisserie MAHROUSÉ
FONDÉE EN 1970
9705 Boulevard de l'Acadie, Montréal, QC H4N 2W2
Tél: 514.279.1629 • info@mahrouse.ca • www.mahrouse.ca

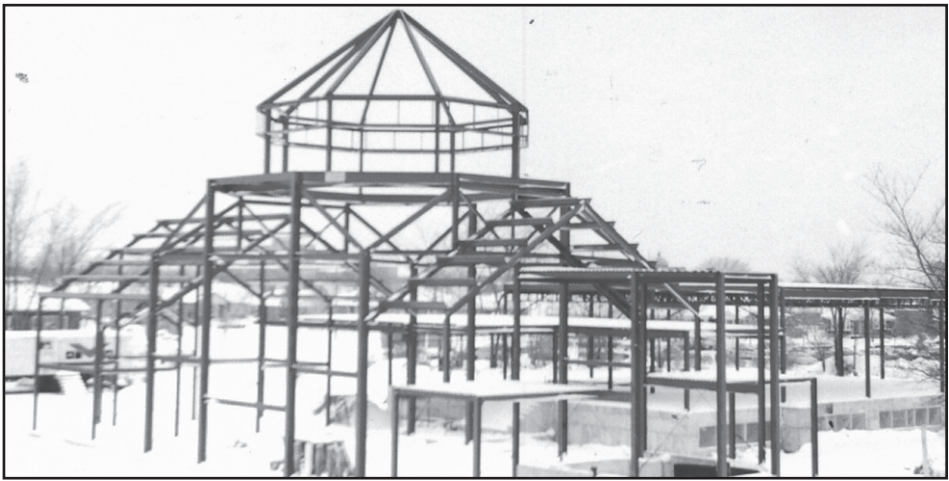
LEVON BENOHANIAN ET
HAGOP KACHICHIAN
PHARMACIENS-PROPRIÉTAIRES
3915, boul. Samson, Laval, Québec, H7W 2G1
T 450 688-4111 F 450 681-5525
Lundi au vendredi : 8 h 30 à 20 h • Samedi et dimanche : 9 h à 17 h
Infirmière (jeudi) : 8 h 30 à 15 h • LIVRAISON GRATUITE
proximlaval@gmail.com
affiliés à Proxim

F2 — HORIZON, 24-31 août 2026

ԱՌԱՋԱՐԿ Այս բակն ու դաշտը ճանչնանք որպես...

Մոնթրէալի հայ գաղութին, յատկապէս Սուրբ Յակոբ եկեղեցւոյ համայնքին տարեգրութեան մէջ 2026 օգոստոս 12-ի հինգշաբթի երեկոն պիտի յիշատակուի որպէս պատմական թուական մը: Այդ օրուան երեկոյեան տեղի ունեցաւ հողօրհնէքի արարողութիւնը, որպէս սկիզբ Սուրբ Յակոբ ազգային վարժարանի բակին ու յարակից դաշտին վերանորոգման ու բարեկարգման մեծածաւալ աշխատանքներուն*:

Հոգեպարար եւ յուզիչ պահը զիս տարաւ ետ՝ 54 տարի ետ, երբ այլ պատմական օր մը կ'ապրէինք Մոնթրէալի մէջ. 1972 հոկտեմբեր 8: Այդ կիրակի օրը, ինչպէս կը նշուի «Պատմութիւն Ս. Յակոբի համայնքին» հատորին մէջ, «յետ եկեղեցական արարողութեան, ժամը 1:30-ին, հոծ բազմութեան մը ներկայութեան տեղի կ'ունենար օծեալ քարերուն եկեղեցւոյ հիմերուն տակ գետեղումը՝ 16 կնքահայրերու ձեռամբ»: Սա Հայ կեդրոնի հիմնարկէքի պաշտօնական արարողութիւնն էր, թէեւ արդէն պեթոնէ հիմերը թափուած էին ու երկաթէ կառոյցն ալ բարձրացած:

1972

Այդ առթիւ, «Հայրենիք»-ին ուղարկած յօդուածիս** մէջ, անդրադառնալով այդ բազմութեան մասնակիցներուն, արձանագրեի եմ հետեւեալ տպաւորութիւնները.

«Ինչպէ՛ս չգային. ահա հինգ եւ աւելի տարիներ համբերած էին. իրենցմէ ոմանք արդէն տիրացած էին սեփական տան, բայց տակաւին անտուն կը զգային, քանի չկար մեր տունը՝ Հայ կեդրոնը:

«Ինչպէ՛ս չգային. ի՛նչ յոյսեր կապուած էին այս գեռեւս հողին վրայ միայն դժուած անպաճոյճ յատակագծին, որ վաղը ծաւալ պիտի ստանար եւ մարմին տար մեր ակնկալութիւններուն: Քարէ, երկաթէ եւ պեթոնէ պատեր պիտի չբարձրանային հոն, կարծես, այլ՝ աղիւս առ աղիւս հաւատք էր, որ պիտի շարուէր, այն տեսակ անսպառ հաւատք, որով շինեի էինք մեր բոյները ամեն երկնքի տակ:

«Եկեր էին մեծով, պզտիկով, հեռուէն ու մօտէն: Ուշադրութիւնս գրաւեցին յատկապէս այն երիտասարդ հայրերն ու մայրերը, որ խանձարուր գրկած, կանգնած էին այնտեղ ու կը նայէին փորուած հողին, թափուած հիմերուն, եւ արդէն կ'երեւակայէին թէ ինչպէս իրենց ձագերը վաղը պիտի այստեղ վազեն, վազվզեն ու ճուռողեն հայրէն, այնպէս իրենք ատենին կը վայելէին ջերմութիւնը մեր Տուներուն՝ ովկիանոսին միւս կողմը»:

Եւ ահա, աւելի քան կէս դար ետք, նոյն մթնոլորտն էր, նոյն ոգին, որ կը սաւառնէր մեր գլխին վերեւ այդ հինգշաբթի երեկոն, նոյն պատգամը, որ մեզի կը փոխանցուէր Սրբազան հօր եւ ներկայ դերակատարներուն կողմէ:

Շինարարական աշխատանքի մը սկիզբը չէր բահի առաջին քանի մը հարուածներով խորհրդանշուող այս արարողութիւնը: Յարգ մեր ստեղծած, իրականացուցած ֆիզիքական յարմարութիւններու բարենորոգումն ու բազմապատկումը չէր ան:

Բախերով՝ 2026

Հոգեկերտմա՛ն շարունակութիւնն էր, հիներէն ժառանգուած ու նորերուն կողմէ որդեգրուած ու հարստացա՛ծ ոգեկերտում մը, առանց որուն ոչ մէկ իմաստ կ'ունենան մեր բոլոր ջանքերը, ինքնութեան պահպանման եւ մեր իրաւունքներու պաշտպանութեան ի խնդիր մեր բոլոր ճիգերը:

Մեր բոլոր ճիգերը՝ Քեպէգի թէ Օնթարիոյի, Գանատայի այլ նահանգներու կամ արտաշխարհի այլ երկիրներուն մէջ:

Այստեղ մեր կրթական յարկի յարմարութիւնները ճոխացնելը եւ մեր մարզիկներուն համար գայն ոտնադնդակի օրինական դաշտով մը օժտելը անշուշտ չի կատարուիր առանց դիմելու գործերուն արհեստական գաղտնիքներուն լաւապէս տիրապետող մասնագէտներու, սակայն այդ բոլորը իրականացնել կարենալու համար անհրաժեշտ բաւարար խոշոր նիւթական միջոցները ապահովելը եւ գործը անվճատ հետապնդելը կը պահանջեն ունենալ հաւատաւոր, առատաձեռն բարերարներ եւ մեծ թէ փոքր գումարներ յատկացնող մնայուն նուիրատուներ, ինչպէս նաեւ, առաջին հերթին՝ եկեղեցւոյ, կրթական յարկերուն, թէ բոլոր մեր կազմակերպութիւններուն մէջ նուիրեալ, կամաւոր, վարչական անվճատ աշխատողներ, իսկ այդ ամենէն վեր ու այդ ամենէն անդին՝ կը պահանջեն անոնց բոլորէն ունենալ անսպառ հաւատք ու անխախտ տեսլական:

Այդպէս է, ու միայն այդպէս է, որ մեր նախորդները վերապրեցան Մեծ եղեռնէն ետք, կերտեցին աշխարհացրիւ մեր հայութեան կեանքը, աջակցեցան հայրենահայութեան կեանքի վերականգնումին ու կրցան մեզի ժառանգ ձգել ազգային մեր այդ հաւատքն ու տեսլականը:

Այս նորոգեալ դաշտին վրայ մեր թոռնիկներն ու անոնց զաւակները, այո՛, պիտի վազեն ու վազվզեն, պիտի մրցին իրարու դէմ եւ ուրիշներու, ամեն ջանք պիտի թափեն յաղթելու համար, պիտի սորվին ինչպէ՛ս յաղթել, նաեւ՝ պատուով պարտուիլ, միշտ ի մտի ունենալով յաջորդիւ յաղթելու համար տարուելիք յաւելեալ ճիգը, բայց մանաւանդ գիտակցելու այն առաքելութեան, որուն համար կը կատարուին այս բոլորը:

Այս բակն ու դաշտը խորհրդանշին են մեր արդիւնաւէտ ու տեւական ճիգերուն: Անոնք միեւնոյն ատեն կը հանդիսանան այս քաղաքի, այս նահանգի ու այս երկրի ընկերային-մշակութային կեանքին մեր անուրանալի ներդրումին շօշափելի՝ վկայութիւնը:

Ուստի, արձագանգելով այս մասին այդ երեկոյ արդէն իսկ եղած ակնարկներուն, ճանչնանք զանոնք որպէս բաւը մեր ԲԱՐԵԿԱՄՈՒԹԵԱՆ ու դաշտը մեր ՅԱՂԹԱՆԱԿԻՆ եւ այդպէս ալ կոչենք:

ՎՐԷԺ-ԱՐՄԷՆ

* Մանրամասնութիւնները տեսնել սոյն թերթին մէջ ապրիլ:

** «Պատուհանէս – Մեր տան հիմերը», «Հայրենիք», 1972-10-29, մասն. «Ուտայն 4 – Իմ ուղեպատումը», էջ 134:

Chadir Meat & Restaurant T. 416-750-7404 T. 416-750-7400 1848 Lawrence Avenue E. Scarborough, ON M1R 2Y4 E-mail: info@ghadirmeatmarket.com	METRAS Shipping and Forwarding Inc.	Vahram Pirjanian President 2175 Sheppard Ave. East, Suite 215, Toronto Ontario Canada M2J 1W8 Tel: 416-497-0377 Fax: 416-497-0783 cell: 416-574-6704 info@MetrasShipping.com www.MetrasShipping.com	416.918.3615 CALL ME IT'S THAT SIMPLE AnnieVarbed@gmail.com www.AnnieVarbedian.com #1 RESIDENTIAL TOP PERFORMING PRODUCER Sutton BUY SELL INVEST Sutton Group Admiral Real Inc., Brokerage Independently Owned And Operated Office: 416.739.7200 Fax: 416.739.9367 1206 Centre St. Thornhill, On. L4J 3m9
ARZ fine foods The Essence of Mediterranean Gourmet Since 1989 Website: arzfinefoods.com Email: info@arzfinefoods.com Scarborough Location 1909 Lawrence Ave E, Scarborough, ON M1R 2Y6 (416) 755-5084 Mississauga Location 720 Bristol Rd W, Mississauga, ON L5R 4A5 (905) 502-9292	Haroot Sepan T +1 (416) 900 8626 F +1 (416) 900 8659 C +1 (416) 939 1895 haroot@araratfoods.com www.araratfoods.com Ararat Trading (2002) Corp 5820 Kennedy Rd Mississauga, ON L4Z 2C3 CANADA	ARARAT	hearing aid source Andre Ayvazyan HIS B.A.S andre@HearingAidSource.ca 416 754 4327 (HEAR) Parkway Mall, 85 Ellesmere Rd., #65, Toronto, ON, M1R 4B9
Gabriel Chahinian Broker 647-580-5818 Gary (Giro) Chahinian President, Broker of Record 416-258-8892	I.D.A. Part of the <i>Reckitt</i> family of pharmacies. Pharmacists Sarkis Balian Vartan Balian Maral Abdalian Balian	Cassandra Pharmacy Inc. 2040 Victoria Park Ave. Toronto, Ontario M1R 1V2 Tel. : 416.449.2040 Fax: 416.449.2048	ANI BAKERY ԱՆԻ ՓՈԱՊԱՆ Middle Eastern Pizza Lahmajoun ARSEN DABBAGHIAN 25 Howden Road, Unit #2 Scarborough, Ontario M1R 3C8 Tel: 416.285.7164

Վաստակաշատ գանատահալ ՀՄԸՄ-ականներ

Եղբայր Սերոբ Կիրակոսեան

1.- Ե՞րբ եւ ինչպէ՞ս մուտք գործեցիք ՀՄԸՄ-ի շարքերը:

Երբ 7 տարեկանիս միացած եմ Սուբրիոյ ՀՄԸՄ-ի Հալէպի մասնաճիւղին, որպէս գայլիկ, ապա՝ սկսուտ եւ մարզիկ:

Որպէս սկաուտ եղած եմ առաջ-
նորդ եւ մասնակցած բազմաթիւ բա-
նակումներու, ինչպէս նաեւ ՀՄԸՄ-ի
համահայկական երկու դպրոց-բանա-
կաններու՝ Զմմար (Լիբանան) եւ Քե-
սապ (Յունիս):

Մաս կազմած եմ Հալէպի հռչակաւոր փողերախումբին, նախ որպէս թմբկահար, ապա չեփորահար (Trumpet):

Որպէս մարզիկ եղած եմ Հալէպի ախոյեան արգելափազքի եւ երեք քայլ ոստումի, ինչպէս նաեւ բարձրութիւն ցիւրիական ախոյեանութեան մրցումներուն:

1961-ին Գահիրեյի մէջ մասնակցած եւ ՀՄԸՄ-Արարատի կազմակերպած Եգիպտահայ 14-րդ մարզական խաղերուն, ներկայացնելով Հայէպի ՀՄԸՄ-ը:

1968-ին Հաստատուված եմ Մոնթրեալ, Գանատա եւ անմիջապէս միացած եմ շատ սիրելի ՀՄԸՄ-Կամբլի մեծ ընտանիքին: Հոս եւս գործուն մասնակցութիւնս բերելով մարզական խաղերուն եւ ծրագրուած աշխատանքներուն:

2022-ին պատերվը ունեցած եմ ըլլալու ջահակիրը Միջ-մասնաճիւղային մար-
զական խաղերուն, փոխանցելով ծառայութեան եւ նուիրումի աւանդը նորահաս
սերունդին:

2.- Ի՞նչ պաշտօններ վարած էք միութեան մէջ:

Եղած եմ ՀՄԸՄ- Կամքի վարչութեան, ապա Գանատայի Շրջնային վարչութեան անդամ, զբաղեցնելով գանձապահի եւ փոխ ատենապետի պաշտօններ (մի քանի շրջան):

2003-ին, առ ի գնահատանք, պարգևատրուած եմ ՀՄԸՄ-ի Գանատայի Շրջանային վարչութեան Ծառայութեան ջրանշանով:

Յ.- Կրնա՞ք ներկայացնել դրուագ մը, զոր կը յիշէք այդ օրերէն:

Երբ նման ընտանիքի մը՝ ՀՄԸՄ-ի մաս կը կազմես, յիշատակելի շատ առիթներ կ'ապրիս եւ յիշողութեանդ մէջ անջնջելի կը մնան կարգ մը դրուագներ, որոնցմէ կարելի է յիշել Հայէպի ՀՄԸՄ-ի չեփորախումբին հռչակն ու ներկայու-
թիւնը, իսկ ես որպէս թմբկահար, մեծ հպարտութիւն զգացի, երբ 1955 կամ 1956
թուականին Հայէպի նշանաւոր փողերախումբը հրաւիրուեցաւ Սուրիոյ մայրաքա-
ղաք՝ Դամասկոս, մասնակցելու Սուրիոյ անկախութեան տօնի տողանցքին, նախա-
գահ Շուքրի Այ-Քուաթլիի ներկայութեամբ:

4-Ի՞նչ են ձեր թելադրանքն ու մաղթանքը ներկայ ՀՄԸՄ-ականներուն:

Իմ թեկադրանքս պիտի ըլլայ, որ ապագայ սերունդները չվարանին իրենց զաւակները վստահելու այս աշխահասփիւռ եւ իւրայատուկ կազմակերպութեան:

Եւ, տրիկինս, զաւակներս եւ այժմ թրուներս պատկանած ենք եւ կը մնանք ՀՄԸՄ-ականներ, քաջ գիտակցելով թէ այս միութիւնը միայն հաճելի ժամանցի կամ սոսկ մարզական միութիւն մը չէ, այլ անզուգական միութիւն մը, ուր երեխան հասակ կ'առնէ ու կը թրծուի առողջ ու հայեցի միջավայրի մը մէջ, ուր ամէն պատանի կը հաւատայ «առողջ միտք, առողջ մարմին» կարգախօսին: Ան կը բարեկալէ իր նկարագիրը, կը սորվի հնազանդիլ, կարգապահութիւն, զոհողութիւն եւ ազգին ու հայրենիքին ծառայելու գիտակցութիւն, իսկ երբ կը բարձրանայ, անպայման իր հետ մէկ ուրիշ մըն ալ կը բարձրացնէ. վերջ ի վերջոյ հիմնադիրներուն նշանաբանը եղած է «Բարձրացի՛ր, բարձրաճո՛ւր»:

Հարցազրույցը վարեց ՀՈՒՐԻՆԱՆ

Պայքարը շարունակելուց բացի այլընտրանք չունենք

1990 թվականին օգոստոսի 8-ին, Հայ Յեղափոխական Դաշնակցութիւնը հանդէս եկաւ յայտարարութեամբ, եւ բացայայտեց իր կազմակերպական ներկայութիւնը Խորհրդային Հայաստանում: Իր 12-րդ Ընդհանուր ժողովում 1933 թվականին, Դաշնակցութիւնը որոշել էր լուծարել Խորհրդային Միութիւնում իր կազմակերպութիւնը, որը շարունակել էր գործել 1921 թվականից յետոյ եւս:

1988 թվականի օգոստոս ամսին գումարում ՀՅԴ 24-րդ Ընդհանուր ժողովը «Դէպի երկիր»ը ճշգեւ էր գլխաւոր ուղեգիրժ, Ղարաբաղեան շարժման եւ Ընդհանրապէս Խորհրդային Միութիւնում տեղի ունեցող զարգացումներին լոյսի ներքոյ: Վերընձիւղման քայլերը սկսել էին մի քանի ամիս անց եւ աւելի մեծ թափ հաւաքել 1989 թվականին: 1990 թվականի օգոստոսի 8-ի յայտա-րարութիւնը ՀՅԴ Բիւրօն կատարեց խորհրդակցելով Խորհրդային Հայաստա-նում եւ Լեւոնային Ղարաբաղում արդէն գործող կազմակեպական մարմիններին հետ:

Ինչպէս Միքայէլ Վարանդեանն էր գրել մէկ դար առաջ Դաշնակցութեան Հիմնադրութեան մասին, 1990 թուականին եւս, կային դաշնակցականներ, երբ տակաւին չկար դաշնակցական կառոյց: Խօսքը այնպիսի գաղափարի զինուորների մասին է, ովքեր ունէին յեղափոխական նկարագիր, գիտակցուած հայրենասիրութիւն եւ պատրաստակամութիւն՝ իրենց առաւելագոյնը տալու այդ ճանապարհին: ՀՅԴ կազմակերպական վերընձեւողումը հայ ժողովրդի այդ ցաւակներին տուեց հնարաւորութիւն իրագործելու իրենց այդ նպատակները:

1990 թվականի օգոստոսի 8-ի յայտարարութիւնից ընդամէնը ամիսներ անց, Դաշնակցութեան կազմած ջոկատները արդէն Արցախում գործում էին: Յաջորդող 3-4 տարիներին, այդ ջոկատները առանցքային դեր ունեցան Արցախի ազատագրման մարտերում եւ Լեւոնայի Ղարաբաղի Հանրապետութեան պաշտպանութեան բանակի ձեւաւորման գործում: Այդ ջոկատներում երգուեալ դաշնակցականները մեծամասնութիւն էին, բայց կային նաեւ ոչ-երգուեալներ: Միասնաբար, այդ բազմաճարիւր նուիրեալները իրենց ներշնչումը ստացել էին ոչ միայն Դաշնակցութեան առաջին երեսնամեակի մարտական նուիրեալներից, այլ նաեւ իրենց ժամանակներին մօտ՝ նորօրեայ ազատամարտիկներից:

Արցախեան ազատամարտի առաջին տարիներին, այդ առաջամարտիկներէց հարիւրաւորներ զոհուեցին: Նրանց այդ զոհողութիւնը ներշնչեց իրենց յաջորդող սերունդներին, ովքեր մասնակցեցին, նաեւ զոհուեցին հետագայ, յատկապէս 2016 թուականների եւ 2020-ականների կռիւներում, արդէն այլ կազմակերպական դրուածքով, հաշուի առնելով հայոց բանակի առկայութիւնը:

Այդ Հարիւրաւոր նահատակները, սակայն, միայնակ չէին կուռում. նրանց հետ, կողք-կողքի, հայրենի հող ազատագրած, հայրենիքը պաշտպանած շատեր կան, որոնք ճակատագրի բերումով չզոհուեցին. վստահ եմ, նրանցից ոմանք նաեւ այսօր, այստեղ մեր հետ են, իրենց համեստ պահուածքով:

Այսօր, մեր հայրենիքը, հետեւաբար նաեւ մեր ժողովուրդը գտնւում ենք շատ ծանր իրավիճակում: Ժամանակաւորապէս կորցրել ենք մեր հայրենիքի մէկ մեծ բաժինը՝ Արցախը. մեր հայրենի պետութեան՝ Հայաստանի Հանրապետութեան հարիւրաւոր քառակուսի քիլոմետր տարածքներ զբաււած են թշնամի պետութեան կողմից, իսկ այլ ռազմավարական տարածքներ գտնւում են թշնամու ռզղակի սպառնալիքի տակ: Եւ այս իրավիճակի պատճառներից եւ սպառնալիքներից մէկը կեղծ գաղափարախօսութեամբ քաղաքական այն խմբակն է, որ արդէն ութ տարի է, որ իշխում է մեր երկրում:

Թէէեւ ծանր է վիճակը, մեծ են ներքին եւ արտաքին սպառնալիքները, բայց մենք վճատուելու իրաւունք չունենք: Եթէ մենք ցանկանում ենք ունենալ հայկական պետականութիւն, հայկական անկախ պետութիւն, պայքարը շարունակելուց բացի այլընտրանք չունենք: Պայքարի միջոցները կարող են լինել տարբեր, պատշաճեցուած տուեալ պահի պայմաններին եւ հնարաւորութիւններին: Բայց պայքարի նպատակը նոյնն է, չի կարող փոխուել, այն է ստեղծել այնպիսի ազգային պետութիւն, որ կարող է բարօր կեանք ապահովել իր բնակչութեանը, կարող է տիրութիւն անել մեր ժողովրդին՝ համայն հայ ժողովրդին, կարող է պաշտպանել մեր հաւաքական իրաւունքները:

Պայքարի միջոցները կարող են փոխուել, բայց այդ պայքարին նուիր-
 ուածութիւնը պէտք է լինի ճիշդ այնպէս, ինչպէս կռուի դաշտերում եղել է
 մեր նահատակների եւ առհասարակ մարտիկների նուիրութիւնը՝ ամբող-
 ջակաւ: Այդ նուիրեալների օրինակը, զոհուածների եւ ողջ մնացածների օրի-
 նակը, պէտք է առաջնորդի մեզ մեր պայքարում:

Ինչպէս Քրիստափոր Միքայէլեանն է ասել. «Յարատեւ կռիւ,- յաճախ եւ երկար ժամանակ գուցէ անյաջող՝ չնայած երբեմն նոյնիսկ իր լայն ծաւալին,- ահա թէ ուր է մեր փրկութեան բանալին: Պաշպանե՛նք, շարունակե՛նք կռիւը, որպէսզի լայնանայ, ընդարձակուի, եւ ընդարձակուելով՝ յարատեւի,- ահա դէպի մեր նպատակը տանող միակ ճանապարհը»: Այսօր, այս վե՛հ բայց ճշող ուխտաւոյրում, մեր բոլոր նահատակների առաջ վերանորոգենք մեր պայքարի, յարատեւ եւ անմահցորդ նուիրումով պայքարի ուխտը:

ԿԻՐՈՅ ՄԱՆՈՅԵԱՆ

**Voyages
HAIG
Travel**

**Ձեր բոլոր ճամբորդական
կարիքներուն համար հեռաձայնել՝
(514) 284-7676**

ՅԱՏՈՒԿ ԳԻՆԵՐ ԴԵՊԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆ...

**ԼԱՎԱԳՈՅՆ ՍՊԱՍԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԵՒ
ՅԱՐՄԱՐԱԳՈՅՆ ԳԻՆԵՐ**

*Նոր Հասցե՝
Voyages Haig Travel
4150 Rue Sherbrooke Ouest suite 404A, Westmount, QC H3Z 1C2

PERMIS DE QUÉBEC

Tel: + 1 514-284-7676
Email info@haigtravel.ca

H O R I Z O N Hebdomadaire arménien Armenian Weekly Publié par / Published by Les Publications Arméniennes (1991) 3401, Olivar-Asselin Montréal, Québec Canada H4J 1L5	Abonnement annuel / Yearly subscription Canada 2e classe - 2nd class: \$80 plus applicable taxes 1re classe - 1st class: \$95 États-Unis / USA 1re classe - 1st class: \$95 US Ailleurs / Elsewhere 1re classe - 1st class: \$125 US	Administration / Publicité Sylva Eghramdian-Bachekjian (General Manager) Tél.: (514) 332-3757 E-Mail: sylva@horizonweekly.ca Courrier de deuxième classe /No. 40065294 / Second class mail Dépôt légal: bibliothèques nationales du Québec et du Canada - ISSN 0708580X	Վարչի խմբագիր՝ Մեակ Պէլեան Վարչական դասասխանաճու՝ Սիլվա Էհրամճեան Աւագ խմբագիր՝ Վրէժ-Արմէն Արքիմեան Անգղերէն/Ֆրանսերէն՝ Վիգէն Աբրահամեան, Թիմա Սիլվահեան Սրբագրիչ՝ Սոնա Թիքիզեան Ծանուցումներու ձեւաւորում՝ Լորի Խաչերեան

Financé par le
gouvernement
du Canada

Funded by the
Government
of Canada

Canada

Grocery Store | Bakery | Butchery | Café | Catering

NOW OPEN

Mississauga
720 Bristol Road West,
ON, L5R 4A5
(905) 502 9292

Scarborough
1909 Lawrence Ave East
ON, M1R 2Y6
(416) 755-5084

Scan Here To Check Out
Our Weekly Flyer At
www.arzfinefoods.com

Scan Here for Our
Catering Book At
www.arzfinefoods.com

For The Latest News And Deals Follow Us At:

www.arzfinefoods.com

@arzfinefoods

BMW
West Island

Vahan Vartanian
Directeur général des ventes
vahan@bmwwestisland.ca

Ohanes Bulbulian
Directeur des véhicules d'occasion
ohan@bmwwestisland.ca

2000, route Transcanadienne Sud, Dorval, QC H9P 2N4.
bmwwestisland.ca 514 914-7777

MAZDA
GABRIEL
ANJOU

Kevork Asadourian
Directeur général
kasadourian@gabriel.ca

7050, boul. Henri-Bourassa Est, Anjou, QC H1E 7K7
mazdagabrielanjou.ca 514 328-7777

GENESIS
WEST ISLAND

Chahe Sislian
Directeur des véhicules certifiés
schahe@gabriel.ca

4850, boul. Saint-Jean, Pierrefonds, QC H9H 4B2
genesiswestisland.ca 514 236-7777

HYUNDAI
GABRIEL
OUEST

Leon Gurlekian
Directeur adjoint des ventes
lgurlekian@gabriel.ca

4850, boul. Saint-Jean, Pierrefonds, QC H9H 4B2
hyundaigabrielouest.com 514 624-7777

TOYOTA GABRIEL
CENTRE-VILLE

Kevork Jamgosian
Directeur général
kjamgosian@gabriel.ca

1945, rue Sainte-Catherine Ouest, Montréal, QC H3H 0C6
toyotagabrielcentreville.ca 514 937-7777

NISSAN
GABRIEL
ANJOU

Mano Khadjadourian
Directeur général
mkhadjadourian@gabriel.ca

Rafi Pilibbossian
Conseiller aux ventes - Véhicules d'occasion
rafip@gabriel.ca

7010, boul. Henri-Bourassa Est, Anjou, QC H1E 7K7
nissangabrielanjou.ca 514 324-7777